

Bestuursrapportage 2026

Samen bouwen we Drenthe! **2023-2027**

Bestuursrapportage 2026

Samen bouwen we Drenthe!
2023-2027

Inhoud

Juli 2026

	Voorwoord	7
	Leeswijzer	8
1	Besturen en samenwerken	11
2	Landelijk gebied	17
3	Leefomgeving en wonen	23
4	Regionale economie en werkgelegenheid	29
5	Mobiliteit en bereikbaarheid	37
6	Energie	43
7	Levendig en sociaal	47
8	Middelen en mensen	53
	Meerjarenperspectief	58
	Grondbeleid	61

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Drenthe.

Voorwoord

Voorwoord

Met deze bestuursrapportage informeren wij u over de voortgang van de uitvoering van onze plannen in 2026. We laten zien wat goed gaat, waar knelpunten zitten en waar bijsturing nodig is. Zo houden we samen zicht op de resultaten en de richting die we opgaan.

In de eerste helft van 2026 zien we dat op veel onderdelen stappen zijn gezet. Zo investeren we in samenwerking en participatie, onder andere met een tweede burgerberaad en een nieuwe leergemeenschap voor participatie.

We werken aan belangrijke opgaven in het landelijk gebied, zoals de verduurzaming van de landbouw via Duurzaam Boeren Drenthe. Ook werken we aan water en natuur, waarbij water en bodem steeds meer het uitgangspunt zijn voor hoe we onze provincie inrichten. En we werken aan maatregelen voor waterkwaliteit en natuurherstel. De energietransitie vraagt daarbij extra inzet, doordat ontwikkelingen als netcongestie en wisselende energieprijzen voor onzekerheid zorgen.

Daarnaast bouwen we verder aan een sterke en toekomstbestendige provincie. We versterken de regionale economie, werken aan betere bereikbaarheid via onder andere het spoor en fietsroutes, en investeren in een leefbare omgeving met aandacht voor wonen, voorzieningen en duurzame ontwikkeling.

Tegelijkertijd zien we dat de uitvoering niet overal vanzelf gaat. Tekorten op de arbeidsmarkt, stijgende kosten en afhankelijkheid van vergunningen en landelijke kaders vragen om realistische keuzes en soms om bijsturing.

Eerder hebben wij de ambitie uitgesproken om de Reserve voor algemene doeleinden te versterken voor het volgende college. Met een eenmalige storting van € 17,2 miljoen geven wij hier uitvoering aan en verstevigen wij de financiële basis voor de toekomst.

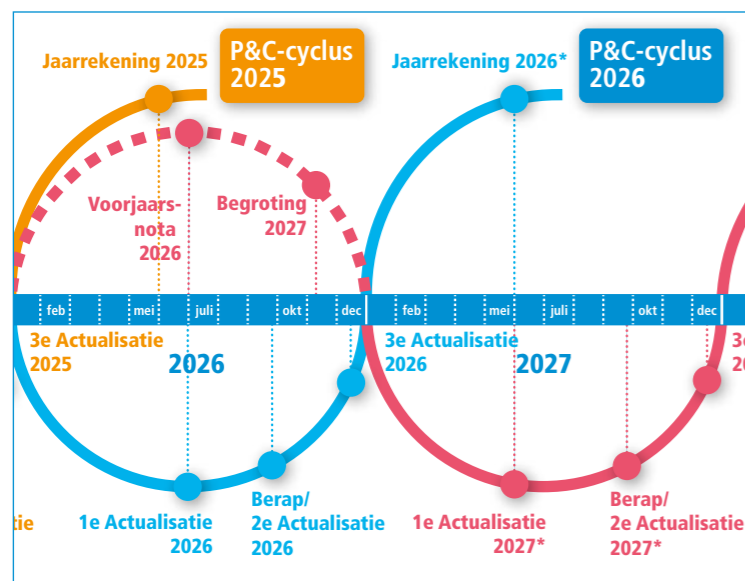
Wij houden vast aan onze koers, maar blijven scherp op wat nodig is om doelen te halen. Waar mogelijk versnellen we, waar nodig passen we plannen aan. Daarbij blijven we samenwerken met gemeenten, maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners.

Met deze rapportage bieden wij Provinciale Staten inzicht in de voortgang en de financiële stand van zaken. Op basis hiervan kunnen we samen het gesprek voeren over de volgende stappen in de uitvoering van ons beleid.

Gedeputeerde Staten van Drenthe

Leeswijzer

De Bestuursrapportage 2026 is de inhoudelijke en financiële verantwoording over de uitvoering van het beleid en de Begroting 2026 aan Provinciale Staten. In tegenstelling tot de begroting kijkt deze rapportage dus vooral terug en bevat het een begrotingsactualisatie voor 2026 en indien van toepassing meerjarig voor 2027 tot en met 2029. Per programma worden successen en opgetreden knelpunten in de uitvoering van het beleid tot 1 juni vermeld. Per beleidsopgave wordt gerapporteerd over de voortgang van de uitvoering van de begroting.

Afwijkende beleidsdoelstellingen

De bestuursrapportage is een afwijkingenrapportage. In deze bestuursrapportage wordt gerapporteerd over afwijkende beleidsdoelstellingen. Alle beleidsdoelstellingen die in de voortgang een afwijking laten zien, hebben een oranje of rood rapportagesymbool en worden toegelicht. Er zijn twee soorten afwijkingen per beleidsdoelstelling zichtbaar gemaakt: inhoudelijke afwijkingen en financiële afwijkingen. Beide afwijkingen worden afzonderlijk toegelicht. Het aantal oranje en rode symbolen wordt in perspectief gezet door in diagrammen (ook) te laten zien hoeveel beleidsdoelstellingen op schema lopen. Dit geldt voor zowel de inhoudelijke als de financiële afwijkingen. De symbolen hebben de volgende betekenis met betrekking tot het onderdeel Inhoud.

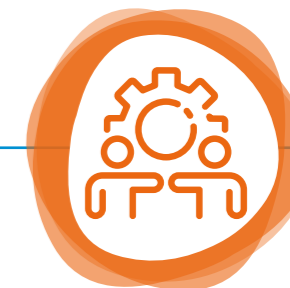
Symbool	Interpretatie/duiding
✓	Volgens verwachting/planning
⚠	Aandachtspunt/oplettend/vertraging
✗	Bijsturen/ingrijpen noodzakelijk

Met betrekking tot het onderdeel Geld hebben de symbolen de volgende betekenis.

Symbool	Interpretatie/duiding
✓	Middelen zijn toereikend/geen budgettaire aanpassing
⚠	Middelen dreigen af te wijken/budgettaire aanpassing noodzakelijk binnen het mandaat van GS
✗	Middelen wijken af/begrotingswijziging via PS noodzakelijk

Financiële afwijkingen

Per programma worden ook de financiële afwijkingen genoemd. Deze afwijkingen kunnen worden vereffend met reserves of van invloed zijn op de vrije bestedingsruimte. Alle financiële afwijkingen zijn verwerkt en toegelicht in de 5e begrotingswijziging 2026, horende bij deze bestuursrapportage. Aan het eind van deze rapportage wordt een recapitulatie gegeven van het actuele financiële meerjarenoverzicht en van de vrije bestedingsruimte. Ook is daar een staat opgenomen met alle financiële afwijkingen, die worden verrekend met reserves.

Bestuur en samenwerken

1 Besturen en samenwerken

Successen

- In april heeft de Kick-off plaatsgevonden van de Noordelijke Leergemeenschap Participatie. Een gezamenlijk project met kennisinstellingen, overheden en bedrijven met als doel om (inwoner-) participatie te verbeteren door van elkaar te leren en met elkaar nieuwe instrumenten te ontwikkelen om de capaciteit op dit vlak te vergroten.
- In maart heeft de tweede bijeenkomst van het Burgerberaad Drenthe plaatsgevonden, ditmaal met als onderwerp Mobiliteit en Openbaar Vervoer. Hiermee is Drenthe een van voorlopers in Nederland op het vlak van Burgerberaden.
- De cursus Politiek Actief is van start gegaan met veel meer deelnemers dan verwacht (30 t.o.v. 18 vorig jaar).

Public Affairs

- De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen tijdens het notaoverleg Nota Ruimte om van Emmen in de Nota Ruimte een 'initieerregio' te maken.
- Schriftelijke vragen gesteld over de wolf door Tweede Kamerlid R. den Hollander.
- Geslaagd werkbezoek van staatssecretaris Boswijk (Defensie).
- Geslaagd werkbezoek van Tweede Kamerlid Jan Arie Koorevaar (CDA).

Doelstellingen

	Inhoud	Geld
	<ul style="list-style-type: none"> ⚠ Aandacht vereist 1 ✖ Bijsturen noodzakelijk - ✓ Als gepland 13 	<ul style="list-style-type: none"> ⚠ Aandacht vereist - ✖ Bijsturen noodzakelijk - ✓ Als gepland 14

Realisatie t.o.v. budget

	Begroting voor wijziging	Realisatie en verplichting t/m mei
Lasten	11.721.874	6.140.120
Baten	-19.640	

BELEIDSOPGAVEN

1.01 PS: PS VERVULLEN HUN EIGEN ROL EN GEVEN HIERAAN ZOWEL BINNEN HET (PROVINCIAAL) BESTUUR ALS BINNEN DE DRENTSE SAMENLEVING INVULLING

Voortgang uitvoering begroting

In februari is een tweede editie van het 'Wij zijn Drenthe'-project in het kader van Interreg Speak Up van start gegaan. In maart is gestart met het tweede burgerberaad. Deze keer over het onderwerp mobiliteit. Het Drenst Panel is ingezet voor een onderzoek naar de Drentse Taal n.a.v. de motie van Provinciale Staten en is ingezet voor een onderzoek naar Openbaar vervoer en bereikbaarheid i.h.k.v. het burgerberaad. De cursus Politiek Actief is in mei van start gegaan met veel deelnemers (30 mensen). Vanuit het onderzoek naar grote projecten zijn er (door Elzinga) 4 deelnotities uitgewerkt t.b.v. van de versterking van de informatievoorziening van Provinciale Staten bij grote projecten (bijvoorbeeld N34).

1.02 CVDK: GOED FUNCTIONEREN ALS RIJKSORGAAN EN BOEGBEELD

Voortgang uitvoering begroting

In de eerste helft van 2026 heeft de nieuwe commissaris al met veel inwoners, organisaties, bedrijven en medeoverheden kennis gemaakt. Zij heeft inmiddels bijna alle Drentse burgemeesters bezocht tijdens informele kennismakingen in hun eigen gemeenten.

Er waren drie Koninklijke bezoeken: Zijne Majesteit de Koning bracht een bezoek aan de jubileumvoorstelling van het Shakespeare Theater in Diever, Koningin Maxima bezocht het Drentse bedrijf VEPA tijdens een werkbezoek in het kader van de week van de circulaire economie en prinses Beatrix heropende de molen De Wachter in Zuidlaren.

De Drentse Aanpak Ondernijning 2.0 is gereed en aangeboden aan de Drentse overheden en de eerste bestuurlijke stuurgroep heeft inmiddels plaatsgevonden. Met provinciale middelen voor ondernijning zijn twee grote projecten ondersteund: de aanpak van zorgcriminaliteit en het regionaal uitvoeringsteam toezicht en handhaving.

De tweede cyclus van de Spreidingswet is in gang gezet door alle Drentse gemeenten op de hoogte te stellen van hun nieuwe opgave op het gebied van asiel en hen uit te nodigen om in gezamenlijkheid te bezien hoe we die in Drenthe gaan invullen.

In het kader van de aanpak natuurbranden hebben we op 20 februari een startbijeenkomst voor bestuurders georganiseerd samen met de Veiligheidsregio. Dit heeft input en draagvlak opgeleverd om te gaan werken aan een provinciaal natuurbrandbeheersingsplan.

1.03 GOED OPENBAAR BESTUUR IN DRENTHE

Voortgang uitvoering begroting

Bestuur en Samenwerken

We sluiten actief aan bij Regio Zwolle. Daarnaast werken we samen met de vier gemeenten in Zuidwest-Drenthe in het gebiedsarrangement/Regiodeal Regio Zwolle.

In het najaar staan de werkbezoeken van het college aan de verschillende gemeenten, waterschappen en omliggende provincies gepland.

Public Affairs

Den Haag

In de eerste helft van 2026 heeft Provincie Drenthe een aanzienlijk aantal geslaagde lobbyacties volbracht. Ondanks de wisselingen door Tweede Kamerverkiezingen heeft Drenthe haar positie in Den Haag kunnen versterken, is de zichtbaarheid vergroot en zijn stappen gezet in het behalen van lobbydoelstellingen. Zo hebben de leden van het college meerdere gesprekken gevoerd met Tweede Kamerleden.

Ook in samenwerkingsverbanden zijn successen behaald. In april is namelijk door de Tweede Kamer een motie aangenomen tijdens het notaoverleg Nota Ruimte om van Emmen in de Nota Ruimte een 'initieerregio' te maken. Dit was een van de lobbyprioriteiten. Verder zijn op andere lobbydossiers succesvolle acties geweest. Zo heeft Tweede Kamerlid Renate den Hollander (VVD) schriftelijke vragen gesteld over de wolf en is mede dankzij een brief vanuit de provincie aan staatssecretaris Erkens (LNV) succesvol aandacht gevraagd voor een dringende aanpassing van nationale wetgeving over wolven.

Tot slot zijn er meerdere belangrijke strategische stakeholders op werkbezoek naar Drenthe gekomen. Zo is staatssecretaris Boswijk (Defensie) op bezoek geweest bij het militair oefenterrein De Haar en is Tweede Kamerlid Jan Arie Koorevaar (CDA) tijdens een bedrijfsbezoek bijgepraat over doelsturing. Werkbezoeken voor de Tweede Kamercommissie LNVN, een afvaardiging van de Eerste Kamer en de vierde editie van het werkbezoek 'Dwars door Drenthe' voor directeuren-generaal en secretarissen-generaal zijn in voorbereiding.

Europa

De Europese Commissie heeft op 16 juli 2025 haar voorstel voor het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (2028-2034) gepresenteerd. Daaropvolgend heeft de Regiegroep (SNN) van 17 maart breed ingestemd met het voorstel om in te zetten op het ontwikkelen van een Noord Nederlands Economisch verhaal als pro-actieve inzet voor nieuw nationaal en Europees EZ/cohesie/concurrentiekracht beleid. Tijdens de bijeenkomst Noord in Nieuwspoor op 19 mei zal inzake onze positionering richting de Europese regionale fondsen en Wennink een presentatie worden gegeven.

Duitsland

Op basis van de Duitslandagenda zetten we in op een verbonden grensregio en een verdere versterking van de binationale betrekkingen, in het bijzonder die met de deelstaat Nedersaksen, de Landkreis Emsland en de Landkreis Grafschaft Bentheim. In Europees verband werken wij samen met verschillende partners aan maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld op het gebied van concurrentiekracht (cohesie), innovatie, duurzame energie en mobiliteit. In 2026 onderhouden, versterken en vernieuwen we onze positie in bestaande netwerken als het Comité van de Regio's, het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) en de Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR) en haar geografische Noordzeecommissie.

Participatie

De actielijnen uit het beleidskader participatiebeleid zijn in de eerste maanden van 2026 opgestart. In het voorjaar 2026 worden onderzoeken uitgevoerd en afgerond naar de ondersteuning van inwonersinitiatieven en naar nut en noodzaak van een interne ondersteuningspool. Daarnaast zijn we op weg om een nieuwe participatieverordening te maken. Dit doen we in een participatief proces waarin alle afdelingen hun geluiden kunnen laten horen. Eind 2026 wordt deze verordening aan Provinciale Staten voorgelegd.

Samen met externe organisaties en interne kennisdragers wordt een kennis- en leerprogramma opgezet ter versterking van het ambtelijk vakmanschap op het vlak van participatie. In nauwe samenwerking met de griffie en binnen een Europees project werken we daarnaast aan versterking van het instrument Burgerberaad en aan verbetering van digitale participatie.

1.04 VERBINDING MET DE DRENTSE SAMENLEVING

Voortgang uitvoering begroting

De corporate communicatiestrategie is herijkt, voor een consistente en herkenbare toon, inhoud en vorm van communicatie richting de samenleving. Daarbij staat de ontvanger zoveel mogelijk centraal. Daarnaast is de webcare-functie geïntensiveerd. Het Klant Contact Centrum monitort de social media-kanalen en brengt daarbij informatie naar binnen van wat in de buitenwereld speelt. Ook wordt vaker proactief informatie gedeeld, waarbij naast informeren meer ruimte is voor interactie met inwoners en organisaties.

1.04.03: Door vraaggerichte dienstverlening voorzien in de klantbehoefte (gehoord worden)

Inhoud	Geld	Toelichting
⚠️	✅	Het bereikbaarheidsonderzoek is niet in 2025 gehouden, maar wordt in Q2 en Q3 van 2026 uitgevoerd. De uitkomsten gebruiken we bij de verdere doorontwikkeling van het Klant Contact Centrum (KCC).

2 Landelijk gebied

Successen

Deltaprogramma IJsselmeer

- Onze inzet om het belang van wateraanvoer vanuit de IJssel en het IJsselmeer voor de zoetwatervoorziening van Drenthe onder de aandacht te brengen, heeft resultaat gehad. Het Bestuurlijk Platform IJsselmeer brengt op 19 juni een werkbezoek aan de provincie Drenthe. Tijdens dit werkbezoek staan onder meer het Bargerveen en Avebe op het programma. Met het bezoek wordt het belang van een robuuste en toekomstbestendige zoetwatervoorziening voor landbouw, natuur en onze kanalen nadrukkelijk onder de aandacht gebracht.

Landbouw

- Meegefinancierd initiatief op boerengrond.
- Subsidiering diverse LEADER projecten.
- Opdracht bemonstering naar gewasbeschermingsmiddelen.
- Financiering project groene reststromen vanuit de landbouw.
- Duurzaam Boeren Drenthe groeit: een recordaantal melkveehouders heeft zich aangemeld voor de subsidieregeling die boeren de mogelijkheid biedt om nu al ervaring op te doen met doelsturing en ondersteunt bij het verduurzamen van hun bedrijfsvoering. In 2026 doen 430 melkveehouders mee, wat overeenkomt met zo'n 60 procent van alle Drentse melkveehouders. Ruim 300 deelnemers hebben startbijeenkomsten bezocht en waren er 15 studiegroepen met in totaal 160 deelnemers.
- In 2026 wordt ook een vervolg gegeven aan de praktijkpilot Akkerbouw. Daaraan nemen 40 Drentse akkerbouwers deel. Daarnaast zijn er vier studiegroepen Akkerbouw die worden begeleid door twee deskundige begeleiders. In deze studiegroepen ligt de focus op gewasbeschermingsmiddelen en stikstofbodemovershot (i.v.m. waterkwaliteit).

Knelpunten

Natuur

- De uitvoering van de opgaven in het landelijk gebied staat onder druk door een combinatie van toenemende inhoudelijke complexiteit en afhankelijkheid van landelijke besluitvorming. Met name onzekerheid rondom stikstof en de beperkte beschikbaarheid van grond leiden tot vertraging in de realisatie van doelen. Hierdoor komt de uitvoerbaarheid van de integrale gebiedsopgaven en de samenhang tussen natuur (NNN), landbouw en water (KRW) onder spanning te staan.

Landbouw

- Doordat intern en extern-salderen momenteel niet mogelijk is, is er vertraging in de realisatie van de maatregelenpakketten m.b.t. innovatie.

Landelijk gebied

Doelstellingen

Inhoud	Geld
 Aandacht vereist 1	-
 Bijsturen noodzakelijk -	2
 Als gepland 16	15

Realisatie t.o.v. budget

	Begroting voor wijziging	Realisatie en verplichting t/m mei
Lasten	192.368.975	84.501.708
Baten	-82.335.469	-2.031.440

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

Financiële afwijkingen verrekenen met reserves

Omschrijving	Verrekening met	2026	2027	2028	2029
01. Leader West- en Oost-Drenthe	Bijdrage van Reserve Europese Programma's Landelijk Gebied	-2.830.604	0	0	0
01. Leader West- en Oost-Drenthe	Bijdrage aan Reserve Europese Programma's Landelijk Gebied	0	1.231.964	0	0
15. Subsidie Faunabeheerheid	Bijdrage van Reserve Natuurbeleid	-122.425	0	0	0
Totaal		-2.953.029	1.231.964	0	0

BELEIDSOPGAVEN

2.01 LANDBOUW

Voortgang uitvoering begroting

Met de vaststelling van de landbouwkoers Drenthe zijn we in Drenthe via drie sporen actief in de uitvoering: via Doelsturing, Innovatie en Samenwerking in de gebieden.

Met betrekking tot Doelsturing is het programma Duurzaam Boeren Drenthe operationeel. Met deelname aan Duurzaam Boeren Drenthe doen melkveehouders en akkerbouwers in Drenthe nu al ervaring op met doelsturing. Doelsturing koppelt doelen voor klimaat, water, bodem, nutriënten en biodiversiteit aan concrete Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's). Hier kunnen ondernemers zelf sturen met maatregelen die het best passen bij hun eigen unieke situatie. Binnen het kennisprogramma van Duurzaam Boeren Drenthe staat vakmanschap centraal. Tijdens diverse bijeenkomsten en studiegroepen krijgen boeren handvatten waarmee de KPI-scores van het bedrijf kunnen worden verbeterd en het bedrijfsresultaat kan worden verduurzaamd. Via het spoor van innovatie hebben we inmiddels voor de subsidieregeling Toekomstgerichte Landbouw een aantal aanvragen ontvangen die nu in behandeling zijn. Vanuit het GLB-NSP zijn twee openstellingen geweest in het de eerste maanden van 2026: samenwerken voor innovatie EIP en investeringen op landbouwbedrijven. Bij de samenwerking in de gebieden is aansluiting gezocht bij initiatieven die zich gemeld hebben in relatie tot het TLGD. De Regiodeal Natuurinclusieve Landbouw Noord-Nederland is ondertussen beëindigd. De eind-rapportage richting het Rijk is opgeleverd. Vanuit de drie noordelijke provincies is aangegeven dat natuurinclusieve landbouw een blijvende plek verdient in het beleid van de provincies en dat dit ook op de agenda blijft staan van de noordelijke samenwerking.

2.01.01: Werken aan een toekomstgerichte landbouw

Inhoud	Geld	Toelichting
		Als gevolg van de actualisatie van de budgetten voor Leader Oost- en West-Drenthe hebben wij in de 2e actualisatie van de Begroting 2026 een begrotingswijziging opgenomen, zie voor de toelichting wijziging 01. Leader West- en Oost-Drenthe.

2.01.02: Reductie van emissies door doelsturing, managementmaatregelen en innovatie

Inhoud	Geld	Toelichting
		Ondersteuning van boeren bij het doen van investeringen op stikstofreductie via de Noordelijke regeling laaghangend fruit ondervindt vertraging vanwege het momenteel niet kunnen verlenen van vergunningen. Het instrumentarium om subsidie aan te vragen staat klaar en is beschikbaar zodra de vergunningen weer worden verleend. Het programma Duurzaam Boeren Drenthe verloopt als gepland.

2.02 ZORGVULDIG OMGAAN MET WATER

Voortgang uitvoering begroting

Klimaatverandering vraagt om aanpassing

De hoofdlijnen van Water en bodem sturend, om voorbereid te zijn op klimaatverandering, zijn opgenomen in de ontwerp-Omgevingsvisie. Daarnaast is gestart met de voorbereiding van het Regionaal Water Programma 20282033 (RWP). Dit is een verplicht programma onder de Omgevingswet. Met dit programma geeft de provincie uitvoering aan Europese richtlijnen, waaronder de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het RWP is tevens een uitwerking van het waterbeleid onder de Omgevingsvisie.

Wij zetten ons in om het belang van wateraanvoer vanuit de IJssel en het IJsselmeer voor de zoetwatervoorziening van Drenthe onder de aandacht te brengen. Hiermee benadrukken wij het belang van een robuuste en toekomstbestendige zoetwatervoorziening voor natuur, landbouw en industrie in Drenthe.

Grondwater en drinkwatervoorziening

Recent zijn twee rapporten verschenen over de grondwaterkwaliteit, met specifieke aandacht voor PFAS. Uw Staten zijn hierover geïnformeerd. Voor alle grondwaterbeschermingsgebieden zijn inmiddels gebiedsdossiers opgesteld. Deze dossiers brengen de risico's voor de grondwaterkwaliteit per gebied in beeld. Zij vormen de basis voor een nieuw uitvoeringsprogramma met maatregelen. In twee gebiedsprocessen, UPDA en Noordbargeres, werken wij samen met betrokken partijen aan het behalen van de doelen voor grond en oppervlaktewaterkwaliteit en een toekomstperspectief voor de ondernemers in deze gebieden.

Waterkwaliteit en Kaderrichtlijn Water

De mate waarin de doelen van de Kaderrichtlijn Water worden gerealiseerd, wordt in beeld gebracht. Deze informatie is nodig voor de verantwoording aan het Rijk en uiteindelijk aan de Europese Unie. Daarnaast vormt deze analyse een belangrijke basis voor het RWP 20282033.

2.03 NATUUR

Voortgang uitvoering begroting

In de eerste periode van 2026 is de inzet vooral gericht op het voortzetten van de gebiedsgerichte uitvoering via het Programma Natuurlijk Platteland en het Uitvoeringsprogramma Natuur. Daarbij werken we aan natuurherstel, systeemherstel, hydrologische maatregelen en verdere voorbereiding en uitvoering van maatregelen in en rond Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland. Ook wordt gewerkt aan de verdere actualisatie van Natura 2000-beheerplannen en het benutten van actuele monitoringgegevens voor beheerplannen, natuurdoelanalyses en voortgangsrapportages.

Tegelijkertijd blijft de uitvoering kwetsbaar. De ontwikkelopgave voor het Natuurnetwerk Nederland loopt niet op het oorspronkelijke tijdpad richting 2027. Dit komt onder meer door beperkte beschikbaarheid van gronden, het vrijwillige karakter van grondverwerving en onzekerheid over landelijke kaders rond stikstof en de samenloop met andere opgaven in het landelijk gebied. Ook financieel blijft net als vorig jaar de druk groot. De kosten voor natuurbeheer, inrichting en monitoring zijn de afgelopen jaren gestegen. De middelen die in het Natuurpact en aanvullend via Programma Natuur beschikbaar zijn gesteld, sluiten niet meer volledig aan op de huidige kostenontwikkeling en uitvoeringspraktijk.

Binnen Natuurinclusief Drenthe wordt verder gewerkt aan Basiskwaliteit Natuur, groenblauwe dooradering, landschapselementen, boerenlandvogels, bewonersinitiatieven en het beter verbinden van natuur met andere beleidsvelden zoals wonen, landbouw, water, infrastructuur en klimaat. De eerder opgeleverde handreiking Basiskwaliteit Natuur en het handboek Landschapselementen vormen hiervoor een belangrijke basis. Tegelijk vraagt de toepassing in de praktijk om

zorgvuldige afstemming met gemeenten, waterschappen, terreinbeheerders, agrariërs en andere gebiedspartners. Voor soortenbeleid en faunabeheer ligt de nadruk op uitvoering en doorontwikkeling van beleid voor onder meer wolf, bever en invasieve exoten. De subsidie-regeling voor wolfwerende maatregelen blijft daarbij een belangrijk instrument om schade aan landbouwhuisdieren te beperken. Bij vergunningverlening en soortenbescherming blijft sprake van toenemende complexiteit. Aanvragen vragen vaker om aanvullende informatie en juridische/ecologische beoordeling, waardoor de doorlooptijd onder druk kan staan.

De voortgang is daarmee gemengd. Er wordt uitvoering gegeven aan de begroting en er zijn duidelijke stappen gezet in natuurherstel, beheer, monitoring en natuurinclusief werken. Tegelijk blijven de knelpunten uit de afgelopen paar jaar bestaan en zitten veelal niet in onze directe invloedssfeer. Vooral de beschikbaarheid van grond, de afhankelijkheid van landelijke kaders en de toenemende complexiteit van vergunningverlening blijven bepalend voor het tempo waarin de doelen kunnen worden gerealiseerd.

2.03.08: Uitvoering van de Omgevingswet voor de activiteiten die de natuur betreffen

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	✗	Ten behoeve van een eenmalige aanvullende bijdrage aan Faunabeheereenheid Drenthe hebben wij in de 2e actualisatie van de Begroting 2026 een begrotingswijziging opgenomen, zie voor de toelichting wijziging 15. Subsidie faunabeheereenheid.

2.04 KLIMAATADAPTATIE

Voortgang uitvoering begroting

Water en bodem sturend (WaBos) heeft een plek gekregen in de ontwerp-Omgevingsvisie, waarmee een goede basis is gelegd voor uitwerking in o.a. het Regionaal Waterprogramma (RWP). Doorwerking naar andere beleidsterreinen zal in de overige programma's onder de Omgevingsvisie plaatsvinden.

3 Leefomgeving en wonen

Successen

- Begin februari is er een bustour georganiseerd met Drentse bestuurders naar metropoolregio Eindhoven. Doel was om hier inspiratie op te doen voor het gezamenlijk versnellen van de woningbouw. Dit is gelukt en tot uitdrukking gekomen in een praatplaat met 5 pijlers. Op basis van verkennende gesprekken wordt een prioritering gemaakt.
- In samenwerking met Zilveren Kruis Zorgkantoor hebben wij in januari een regionale procesmanager wonen en zorg aangesteld, om de bouw van zorggeschikte-, geclusterde- en nultredenwoningen te stimuleren.
- Voor het Regiostedenfonds 2.0 zijn inmiddels 2 van de 4 kernen beschikt, namelijk aan Meppel en Emmen. De plannen van Assen en Hoogeveen zijn aangekondigd. De vijf plannen voor het Grote kernenfonds zitten nog in de pijplijn en van het Dorpsvernieuwingsfonds zijn inmiddels drie subsidies ingediend en zijn we met de gemeenten in gesprek over zo'n 25 à 27 dorpsplannen.
- In opdracht van provincie Drenthe heeft RVO in samenspraak met Anne van der Wiel een vijfdaagse leergang Collectief Bouwen en Wonen gegeven aan gemeenteambtenaren. Beleidsadviseurs wonen en ruimtelijke ordening en medewerkers grondzaken van tien Drentse gemeenten namen hieraan deel. Daarmee hebben we actief bijgedragen aan de professionalisering van de gemeenten op het gebied van collectief bouwen en wonen. Aan de hand van de thema's Woonvormen en Definities, Doelen en Beleid, Selectie en Verkoop en Kwaliteit en Haalbaarheid zijn de deelnemers opgeleid.
- Tijdens het eerste regio atelier voor de Eo Wijersprijz 'Ontspannen Ontginningen', hebben ontwerpteams, regionale experts en maatschappelijke partners en initiatieven samengewerkt aan een open, inhoudelijke uitwisseling. De brede vertegenwoordiging - van waterbeheer tot gezondheid en van landbouw tot mobiliteit - zorgde voor een inhoudelijk gesprek waarin kansen, knelpunten en regionale ambities scherp in beeld kwamen. Dankzij deze inzet beschikken de ontwerpbureaus nu over een stevig pakket aan inzichten, tips en ideeën waarmee zij hun plannen verder kunnen uitwerken.
- De provincie heeft opdracht gegeven aan RVO in samenspraak met Anne van der Wiel voor een cursus CPO-procesbegeleiding, teneinde de pool procesbegeleiders uit te breiden, en kennis en kwaliteit te borgen. Het resultaat is uitbreiding van de pool van 6 naar 15 procesbegeleiders en een verstevigd en geprofessionaliseerd kennisnetwerk van CPO-procesbegeleiding.
- Op 4 maart hebben we het Convenant Biobased Bouwen Groningen-Drenthe (Bouwvezeldeal) ondertekend. Met deze samenwerking zetten overheden, boeren, bouwbedrijven en kennisinstellingen samen een stevige stap richting biobased bouwen. De bouwvezeldeal sluit aan bij landelijke en Europese afspraken over circulair en klimaatbestendig bouwen.
- De subsidieregelingen voor stads- en wijkvernieuwing lopen op schema. We zijn halverwege, de deadline voor indiening loopt nog tot oktober.
- Ontwerp-Omgevingsvisie is vastgesteld, besproken met Provinciale Staten en ter inzage gelegd.

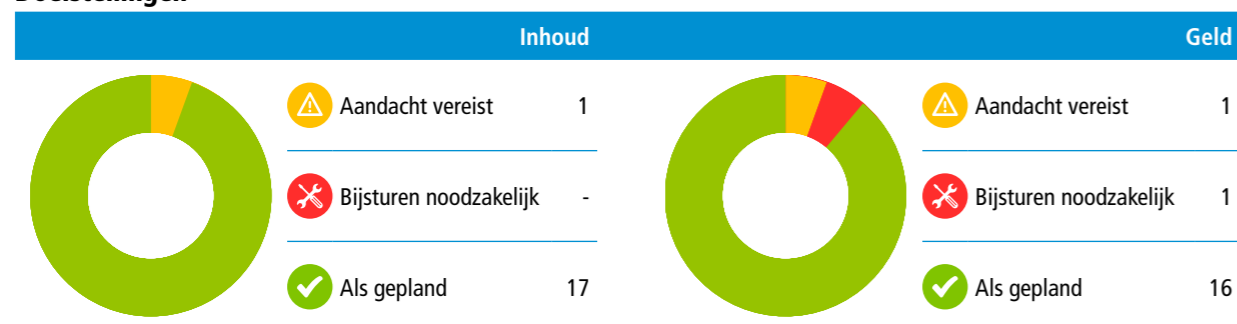
Knelpunten

- Om het woningtekort op te lossen hebben provincie Drenthe en Drentse gemeenten in 2022 woondeals gesloten met de rijksoverheid. We streven naar een toevoeging van 16.200 (bruto) woningen tussen 2022 tot en met 2030, zoals vastgelegd in onze Regionale Woondeals. Hiervan zijn inmiddels ruim 4000 woningen gerealiseerd. Wij lopen daarmee op koers, maar de woningbouw staat in toenemende mate onder druk. De 8 belangrijkste knelpunten voor deze woningbouwopgave in Drenthe zijn:
 - stikstofruimte voor woningen;
 - oplossingen voor netcongestie;
 - dekking publieke onrendabele toppen;

- investeringscapaciteit van corporaties;
 - tekort aan ambtelijke capaciteit;
 - herstructurering en leefbaarheid;
 - spuitzoning;
 - bezwaar- Beroepsprocedures.
- Een aantal gemeenten blijft structureel achter in de realisatie van de taakstelling huisvesting statushouders. Hierdoor neemt de druk op de provinciale opgave toe en dreigt Drenthe als geheel verder achter te raken ten opzichte van andere provincies. Dit vraagt om blijvende aandacht in het toezicht en het gesprek over versnelling met gemeenten.

Doelstellingen

Realisatie t.o.v. budget

	Begroting voor wijziging	Realisatie en verplichting t/m mei
Lasten	35.915.959	16.160.633
Baten	-2.086.500	2.005.761

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

Financiële afwijkingen verrekenen met reserves

Omschrijving	Verrekening met	2026	2027	2028	2029
03. Lastneming subsidies projecten Regiostedenfonds 2.0	Bijdrage van Reserve Verstrekte subsidies	0	-1.002.599	-480.686	-259.542
03. Lastneming subsidies projecten Regiostedenfonds 2.0	Bijdrage aan Reserve Verstrekte subsidies	1.742.827	0	0	0
Totaal		1.742.827	-1.002.599	-480.686	-259.542

BELEIDSOPGAVEN

3.01 RUIMTELIJKE ORDENING EN WONEN

Voortgang uitvoering begroting

Voor de uitvoering van de Omgevingswet wordt gewerkt aan de opbouw van een samenhangend beleidsbouwwerk. Daarbij wordt een Drentse werkwijze ontwikkeld, waarin de afspraken tussen GS en PS over Omgevingsprogramma's worden vastgelegd als onderdeel van de manier waarop we met elkaar samenwerken. De samenwerking met gemeente en andere ketenpartners in het Omgevingsplatform helpt om het werken onder de Omgevingswet steeds verder te ontwikkelen en te verbeteren. Met het team Ruimtelijke Projecten wordt uitvoer gegeven aan het nieuwe Omgevingswetsinstrument 'projectbesluit'.

De ontwerp-Omgevingsvisie is 8 april 2026 voor zes weken ter inzage gelegd. Het versneld afronden van de "Staat van Drenthe" (vervangende afronding MER- procedure) als onderdeel van de ontwerp- Omgevingsvisie heeft extra kosten met zich meegebracht waarmee een kleine overschrijding wordt verwacht op het beschikbaar gestelde budget.

De Regio Emmen wordt toegevoegd als vierde initieerregio in het VISTA-model in de Nota Ruimte. Hiermee staat Emmen nadrukkelijker op de kaart en wordt de komende jaren gezamenlijk gewerkt aan de schaa sprong van de regio.

We zijn in gesprek met de Regio Zwolle over de inzet van de middelen voor 2026. De verwachting is dat er een vraag komt vanuit Vitale Kernen en Sponsstrategie. Ook lopen er gesprekken met Meppel en Hoogeveen in het kader van het programma Stationsomgevingen.

Er wordt voortvarend gewerkt aan de uitvoering van het programma Wonen, de beleidstaken wonen en het volkshuisvestingsprogramma. De budgetten lopen hiermee in de pas.

3.01.09: Stads- en dorpsvernieuwing

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	✂	In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 hebben wij als gevolg van de verlening van twee subsidies aan de gemeenten Meppel en Emmen een begrotingswijziging opgenomen, zie voor de toelichting wijziging 03. Lastneming subsidies projecten Regiostedenfonds 2.0.

3.02 IN DRENTHÉ BEHOUD EN VERBETERING VAN DE MILIEU- EN LEEFOMGEVINGSKWALITEIT TOT TENMINSTE HET NIVEAU VAN DE WETTELIJKE MILIEUEISEN

Voortgang uitvoering begroting

De werkzaamheden die beide Omgevingsdiensten (OD Drenthe en ODG) uitvoeren, verlopen volgens planning. De voortgang van de jaarprogramma's bespreken wij periodiek.

Naast het jaarprogramma kunnen extra werkzaamheden nodig zijn. Deze extra opdrachten kunnen gevolgen hebben voor de begroting en leiden tot een begrotingswijziging. Wij brengen de financiële gevolgen hiervan de komende maanden in beeld. Op basis daarvan leggen wij via de 3e Actualisatie van de Begroting 2026 een voorstel tot begrotingswijziging aan uw Staten voor.

3.02.01: Adequaat opdrachtgeverschap richting de Omgevingsdienst Drenthe (OD Drenthe) en Omgevingsdienst Groningen (ODG)

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	⚠	Als gevolg van extra opdrachten en een stijging van de deelnemersbijdrage aan de OD Drenthe zal er een begrotingswijziging aan uw Staten dit jaar moeten worden voorgelegd. Op dit moment brengen wij de financiële gevolgen in beeld met als doel om in de 3e Actualisatie van de Begroting 2026 een begrotingswijziging op te nemen.

3.02.03: Uitvoering milieustrategie

Inhoud	Geld	Toelichting
⚠	✓	Door personeelstekorten zijn wij nog niet gestart met het opstellen en implementeren van het monitoringsplan. Het opstellen van provinciaal geurbeleid wordt wel opgepakt.

3.03 DE BODEM EN ONDERGROND WORDEN ZO BEHEERD EN BENUT DAT DEZE OOK VOOR VOLGENDE GENERATIES HUN CULTURELE, ECOLOGISCHE EN ECONOMISCHE KRACHT BEHOUDEN

Voortgang uitvoering begroting

De strategie voor Bodem en Ondergrond (deel 1) is verder uitgewerkt in duidelijke doelen (deel 2: Tactiek) en in de acties en projecten die daarvoor nodig zijn (de Dynamische Uitvoerings- en Leeragenda's). Deze aanpak sluit aan bij het coalitieakkoord.

Binnen het programma zijn voor negen thema's deelprogramma's uitgewerkt. Deze deelprogramma's gaan over de rol van de bodem bij onderwerpen zoals energie, landbouw, verontreiniging in de leefomgeving, erfgoed, natuur, grondwater, infrastructuur, delfstoffen en klimaatverandering. Inmiddels zijn voor alle deelprogramma's projecten in uitvoering en in voorbereiding en ook zijn diverse projecten in de afrondende fase. Bij het uitvoeren van deze projecten werken we samen met de Omgevingsdienst Drenthe, andere overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.

Sinds de invoering van de Omgevingswet zijn de taken voor de vaste bodem grotendeels overgegaan naar de gemeenten.

De provinciale inzet ligt vooral bij de afronding en beheersing van historische verontreinigingen die onder het overgangsrecht van de Wet bodembescherming (Wbb) blijven vallen. De provincie blijft daarnaast verantwoordelijk voor het grondwater en voor toezicht en handhaving vanuit het overgangsrecht.

De uitvoering van bodemonderzoek, saneringen en monitoring is belegd bij de Omgevingsdienst Drenthe. De focus ligt op Wbb-locaties die nog onder provinciaal regime vallen.

Daarnaast heeft de provincie een regierol bij het onderzoek naar Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), waaronder PFAS. Deze rol gaat over het stellen van prioriteiten bij ZZSonderzoek en over het vroegtijdig inspelen op nieuwe ontwikkelingen en signalen uit de praktijk. De uitvoering van onderzoeken en eventuele vervolgmaatregelen ligt bij de Omgevingsdienst Drenthe.

3.04 VERMINDEREN VAN HET AANTAL ASBESTDAKEN IN DRENTHÉ

Voortgang uitvoering begroting

De jarenlange daling van het aantal vierkante meters (gesaneerd oppervlak asbestdak) na 2019 is in 2025 tot stilstand gekomen, waarbij met name eisen van verzekeraars eraan lijken bij te dragen dat het gesaneerde oppervlak aan daken weer toeneemt.

Regionale economie en werkgelegenheid

4 Regionale economie en werkgelegenheid

Successen

- Ik Ben Drents Ondernemer (IBDO) loopt goed en heeft voor het afgelopen jaar een 8,5 gekregen.
- Meteen na het persmoment over het Ontwikkelingsprogramma mkb en Defensie hebben meer dan 10 bedrijven gereageerd.
- In aansluiting op de Drentse Defensie Agenda zijn belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van de Veiligheidscampus Assen, de versterking van de economische weerbaarheid via de uitbreiding van de adviesvoucher mkb en de aansluiting van het regionale bedrijfsleven op de kansen en uitdagingen van Defensie via het Ontwikkelprogramma mkb en Defensie.
- In mei 2026 hebben de Staten ingestemd met de oprichting van de Herstructureringsmaatschappij Drenthe-Groningen (HMDG).
- In het voorjaar van 2026 is het Actieplan Wandelen opgesteld samen met onze partners Recreatieschap Drenthe en Marketing Drenthe.

Doelstellingen

	Inhoud	Geld
	⚠ Aandacht vereist 1	⚠ Aandacht vereist 2
	✘ Bijsturen noodzakelijk -	✘ Bijsturen noodzakelijk 4
	✓ Als gepland 17	✓ Als gepland 12

Realisatie t.o.v. budget

	Begroting voor wijziging	Realisatie en verplichting t/m mei
Lasten	51.501.990	27.520.981
Baten	-22.994.289	2.745.912

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

Financiële afwijkingen verrekenen met vrije bestedingsruimte

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
04. Actualisatie kapitaallasten 2026	57.454	0	0	0
Totaal	57.454	0	0	0

Financiële afwijkingen verrekenen met reserves

Omschrijving	Verrekening met	2026	2027	2028	2029
06. Kwaliteitsimpuls recreatief fietsnetwerk Drenthe 2.0	Bijdrage van Reserve Mobiliteit	-362.500	0	0	0
Totaal		-362.500	0	0	0

Overhevelingen

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
07. Middelen recreatieve projecten Middenloop Vledder Aa	500.000	-500.000	0	0
Totaal overhevelingen	500.000	-500.000	0	0

BELEIDSOPGAVEN

4.01 VERSTERKEN VAN HET VESTIGINGSKLIMAAT

Voortgang uitvoering begroting

Om ervoor te zorgen dat Drenthe ook de komende jaren een aantrekkelijke vestigingslocatie blijft met voldoende ontwikkelmogelijkheden, zijn verdere stappen gezet in het opzetten van de programmatische aanpak voor toekomstbestendige bedrijventerreinen. Zo is de oprichting van de Herstructureringsmaatschappij Drenthe-Groningen voorbereid. Vanuit Werklandschappen van de Toekomst is Leeuwerikenveld in Coevorden als Ambassadeursterrein geselecteerd. Dit bedrijventerrein heeft een speciale voorbeeldrol binnen het landelijke programma en gaat de komende jaren actief aan de slag met duurzame maatregelen. Ook is een opdracht aanbesteed om te komen tot elf groen/blauwe-inrichtingsplannen van bedrijventerreinen. Voor de programmering van nieuwe bedrijventerreinen is een nieuwe behoefteanalyse uitgevoerd en wordt met gemeenten gesproken over de actualisatie van nieuwe programmeringsafspraken.

4.02 VERSTERKEN VAN HET ONDERNEMERSCHAP

Voortgang uitvoering begroting

Het aantal adviesgesprekken en bijeenkomsten bij Ik Ben Drents Ondernemer (IBDO) verloopt volgens schema en er hebben zich een tiental bedrijven gemeld naar aanleiding van het persbericht over het ontwikkelprogramma 'Samenwerking Defensie en mkb'.

In de eerste vijf maanden van 2026 zijn 67 aanvragen ontvangen voor de Advies Voucher mkb, waarbij opvalt dat 29% afkomstig is van familiebedrijven. Dit laat zien dat ook deze groep ondernemers actief gebruikmaakt van de beschikbare ondersteuning. Het noordelijke startup-ecosysteem is mede door Founded sterk gegroeid naar 460 start-ups en scale-ups, met 7.250 banen en € 326 miljoen aan investeringen, waarbij Founded als centrale organisatie zorgt voor ondersteuning, netwerkverbreding en structurele versterking van het ecosysteem.

Er is een vervolgaanvraag voor EFRO-financiering ingediend voor de periode 2026-2029, met als doel start-ups en scale-ups langdurig te begeleiden en te ondersteunen. Deze ontwikkelingen tonen aan dat de verschillende initiatieven goed aansluiten bij de behoeften van ondernemers en bijdragen aan een vitaler ondernemerschap.

4.02.01: Zorgen voor een goede mkb ondersteuning

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	✗	In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 hebben we een begrotingswijziging opgenomen, waarmee onze afschrijvingslasten worden geactualiseerd, zie voor uitgebreide toelichting begrotingswijziging 04. Actualisatie kapitaallasten 2026.

4.03 ONTWIKKELEN VAN DE ECONOMISCHE KRACHT VAN DRENTHE

Voortgang uitvoering begroting

We kijken momenteel met nadruk naar de mogelijke verbinding van onze clusters met de ontwikkelingen rond veiligheid en defensie. Zo proberen we (nadere) contacten te leggen tussen ASTRON en ons chemiecluster en het Ministerie van Defensie om te verkennen of hier mogelijkheden zijn om een bijdrage te leveren aan (inter)nationale strategische autonomie en tegelijk de eigen positie te versterken en uit te bouwen. Met een ontwikkelprogramma Defensie en mkb kunnen we met name maakindustrie ondersteunen om kansen die Defensie biedt te verzilveren. Voor de maakindustrie is een project gestart waarmee bedrijven concreet met productiviteitsverhoging aan de gang kunnen. Met betrekking tot de agrofood worden alternatieve teelten met toegevoegde waarde gestimuleerd, zo is een extra bijdrage gedaan voor de teelt van zonnekroon.

4.04 BENUTTEN VAN DE ECONOMISCHE KANSEN RONDOM TRANSITIES EN MAATSCHAPPELIJKE OPGAVEN

Voortgang uitvoering begroting

De maatschappelijke en economische transitie bieden kansen voor het Drentse bedrijfsleven. Drenthe stimuleert innovatie met Europese fondsen en eigen middelen, onder meer via regelingen voor het mkb, kennisontwikkeling en valorisatie.

In het eerste halfjaar van 2026 heeft de provincie Drenthe ingezet op het versterken van innovatie en economische ontwikkeling, met het oog op maatschappelijke en economische meerwaarde. Daarbij ondersteunt de provincie het Drentse bedrijfsleven bij het benutten van kansen die voortkomen uit maatschappelijke en economische transitie, onder het uitgangspunt 'slim en groen met impact'.

Deze inzet is vormgegeven door het benutten van Europese fondsen en provinciale middelen. Voor het midden en kleinbedrijf stonden subsidieregelingen open, gericht op kennisontwikkeling en valorisatie. Zo is de Valorisatieregeling ingezet en zijn opnieuw middelen beschikbaar gesteld voor de regeling Mkbinnovatiestimulering Topsectoren (MIT), waarmee mkbbedrijven zijn ondersteund bij innovatieactiviteiten.

Drenthe is partner in de European Circular Innovation Valley (ECIV). Dit is een Horizon Europeproject met 19 partners uit 9 regio's. Het project richt zich op het versterken van een Europees innovatieecosysteem voor de circulaire economie. Eind 2025 is een eerste open call geopend met een budget van € 9 miljoen. Deze call is gericht op interregionale circulaire innovatieprojecten in de opschalingsfase. Een tweede openstelling volgt in oktober. ECIV is inmiddels verankerd in het netwerk NoordNederland Verdient Circulair.

Ook op het gebied van digitalisering zijn concrete stappen gezet. De provincie investeerde € 338.287,-- in het vervolg van de European Digital Innovation Hub Noord Nederland (EDIH NN). Hiermee worden mkbondernemers ondersteund bij het testen, toepassen en opschalen van digitale technologieën, met nadruk op praktische toepassingen die bijdragen aan productiviteit en digitale weerbaarheid.

Op strategisch niveau is gewerkt aan de positionering van NoordNederland richting het Rijk en de Europese Unie. De voorbereiding op het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK) en de opvolging van het rapport Wennink zijn samengevoegd tot één Noordelijk economisch narratief, als basis voor verdere lobby en beleidskeuzes. Voor Drenthe blijft het behoud van Europese cohesiefondsen in het MFK 2028–2034 daarbij van groot belang.

Tot slot is gestart met het Ontwikkelprogramma Samenwerking Defensie en mkb. Hiermee wordt gewerkt aan een samenhangende aanpak om de regionale bijdrage aan defensie en veiligheidsopgaven te vergroten, waaronder de verdere ontwikkeling van de Veiligheids-campus in samenwerking met onderwijsinstellingen en overheden.

4.04.03: Werken aan sociaal-economisch perspectief

Inhoud	Geld	Toelichting
⚠️	✅	Door een vertraging zijn de geplande kennisbijeenkomsten voor gemeenten in februari niet doorgestaan. Deze kennisbijeenkomsten zullen in oktober plaatsvinden. Daarnaast starten we binnenkort met de uitwerking van de Omgevingsvisie.

4.05

SAMENWERKEN AAN EEN TOEKOMSTBESTENDIGE ARBEIDSMARKT

Voortgang uitvoering begroting

De uitvoering van het dossier arbeidsmarkt en aansluiting onderwijs verloopt goed. Onze inzet richt zich op versterking van het arbeidsaanbod, talentontwikkeling en een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, in samenwerking met onderwijsinstellingen, regio's en werkgevers. Uitvoering vindt plaats via verschillende instrumenten, waaronder het Ontwikkelfonds Drenthe dat recent in uitvoering is gegaan.

Landelijk wordt gewerkt aan een herziening van de bekostiging van het mbo en een focus op aansluiting op de arbeidsmarkt en Leven Lang Ontwikkelen. Deze ontwikkelingen bepalen in belangrijke mate hoe flexibel het mbo kan inspelen op de regionale arbeidsmarkt-vraag. De provincie sluit hierop aan met een verbindende rol in de regio. Goed opgeleide vakmensen zijn immers cruciaal voor het functioneren van onze bedrijven in Drenthe.

4.05.01: Versterken samenwerking onderwijs-bedrijfsleven en overheden

Inhoud	Geld	Toelichting
✅	⚠️	We zien dat de beschikbare middelen naar verwachting niet toereikend zijn om de gestelde ambities structureel te realiseren, waardoor de voortgang onder druk komt te staan.

4.06

REGIODEAL ZUID- EN OOST-DRENTHE

Voortgang uitvoering begroting

Regiodeal I is per 31 december 2025 afgesloten. Er resteert een saldo van € 600.000,--. Deze nog niet bestede middelen worden toegevoegd aan Regiodeal II.

Regiodeal II heeft in het voorjaar 2026 tranche 4 geopend. Het is de verwachting dat alle middelen uit Regio Deal II in 2026 worden toegekend aan initiatieven. Vanaf eind 2026 verschuift de focus naar de uitvoering van de initiatieven. Regiodeal II loopt tot en met 2029.

4.06.01: Verhogen brede welvaart en versterken samenwerking door Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe II 2023 - 2027

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	⚠	In de zomermaanden zullen wij de meerjarenbegroting van Regio Deal II actualiseren. Eventuele hieruit voortvloeiende begrotingswijziging zullen wij via de 3e actualisatie van de Begroting 2026 aan uw staten voorleggen. Ook de samenvoeging van de restantmiddelen van Regio Deal I met Regio Deal II nemen we mee in de 3e actualisatie.

4.07 STIMULEREN RECREATIE EN TOERISME

Voortgang uitvoering begroting

In 2026 werken we voortvarend aan onze doelstellingen behorende bij de Agenda Recreatie en Toerisme 2024-2028.

Ten aanzien van fietsen en wandelen maken we mooie stappen in Drenthe. Het subsidieplafond voor de regeling 'Kwaliteitsimpuls fietspaden' is dit jaar twee keer opgehoogd vanuit de Reserve Mobiliteit. Er zijn aanvragen geweest vanuit gemeenten Emmen, Midden-Drenthe, Borger-Odoorn, Tynaarlo, Coevorden, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Deze ophogingen zijn verwerkt bij de 1e en de 2e actualisatie. Ook andere subsidieregelingen lopen erg goed. Met de subsidieregeling Natuurinclusief ondernemen recreatie en toerisme hebben we in het eerste half jaar zes campings/vakantieparken ondersteund met het versterken van biodiversiteit op hun terrein. Voor de regelingen Thematische wandelroutes Drenthe en Toegankelijke Bedrijven Recreatie en Toerisme Drenthe worden de subsidieplafonds halverwege 2026 opgehoogd om meer aanvragers te kunnen bedienen. In het eerste half jaar zijn er met de regeling Thematische wandelroutes onder andere plannen ondersteund voor realisatie van upgrade van een aantal stadswandelroutes, escapetours en een cultuurhistorisch ommetje. Voor Toegankelijke Bedrijven Recreatie en Toerisme

hebben we een aantal restaurants, campings en een hotel ondersteund om hun bedrijf fysiek of digitaal toegankelijker te maken voor een breed publiek. Dit wordt gedaan vanuit de bestaande begroting. In het voorjaar van 2026 is gestart met de uitvoering van Actieplan Wandelen. Hiermee willen we Drenthe bekender maken als aantrekkelijke wandelprovincie voor inwoners en bezoekers.

Daarnaast investeren we in een vitale sector. Het Actieprogramma Toekomstbestendig Recreatie en Toerisme is eind 2025 van start gegaan en beleeft in 2026 het eerste uitvoeringsjaar, met als doel de sector toekomstbestendig en veerkrachtig te maken. Zo worden ondernemers gestimuleerd en ondersteund bij het halen van een Green Key-certificaat. Voor alle vragen rond dit thema kunnen ondernemers een beroep doen op de ondernemershub die is ondergebracht bij Ik Ben Drentse Ondernemer.

Ook blijven we vanuit de agenda inzetten op Marketing Drenthe en projecten die aansluiten bij de verhalen van Drenthe en deze zichtbaar maken. Een mooi voorbeeld hiervan is de Culturele Programmering in het kader van 5-jarig bestaan van het UNESCO Werelderfgoed van de Koloniën van Weldadigheid. Op het gebied van evenementen hebben we extra ondersteuning beschikbaar gesteld voor organisatoren van evenementen in de vorm van extra inzet van het Kennis Centrum Events. Door toenemende regeldruk en complexiteit van evenementen is dat de afgelopen jaren moeilijker geworden. Hiermee dragen we bij aan een levendige en bloeiende leefomgeving van onze inwoners en een aantrekkelijke provincie voor toeristen.

4.07.02: Behouden en versterken van de recreatieve infrastructuur

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	✗	Om alle aanvragen te kunnen bedienen wordt het subsidieplafond voor de regeling 'Kwaliteitsimpuls recreatief fietsnetwerk Drenthe 2.0' opgehoogd. Dit draagt bij aan bij het doel om in te zetten op kwaliteitsverbetering van de Drentse fietspaden. Hierbij wordt een beroep gedaan op de Reserve Mobiliteit. Deze begrotingswijziging is opgenomen in de 2e actualisatie van de Begroting 2026, zie voor toelichting wijziging 06. Kwaliteitsimpuls recreatief fietsnetwerk Drenthe 2.0.

4.07.03: Versterken toeristisch recreatief aanbod

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	✗	De uitvoering van het natuurherstel project Vledder Aa heeft vertraging opgelopen. Als onderdeel van het herinrichtingsproject wordt ook een recreatief belevingspunt ingericht en een fietspad aangelegd. In 2026 is hier in totaal € 500.000,- voor gereserveerd. Door de vertraging kunnen de werkzaamheden voor de recreatieve voorzieningen ook pas in 2027 worden uitgevoerd. Daarom wordt voorgesteld om het toegekende budget voor de recreatieve voorzieningen over te hevelen naar 2027. Deze begrotingswijziging is opgenomen in de 2e actualisatie van de Begroting 2026, zie voor uitgebreide toelichting wijziging 07. Middelen recreatieve projecten Middenloop Vledder Aa.

4.07.06: Goed beheer en onderhoud VAM-berg

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	✗	In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 hebben we een begrotingswijziging opgenomen, waarmee onze afschrijvingslasten worden geactualiseerd, zie voor uitgebreide toelichting begrotingswijziging 04. Actualisatie kapitaallasten 2026.

5 Mobiliteit en bereikbaarheid

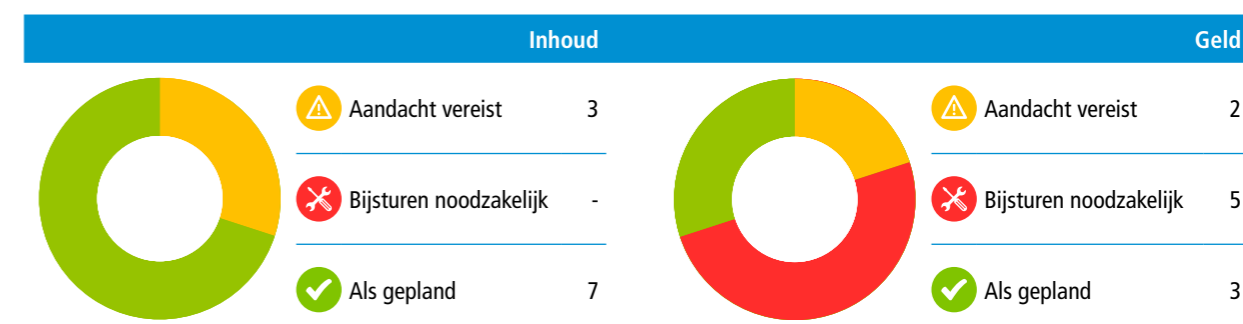
Successen

- Startnotitie Verkenning gebiedsontwikkeling Nedersaksenlijn vastgesteld in BO MIRT, dit geeft toelichting op de gezamenlijke aanpak van de betrokken provincies en het Rijk.
- Afspraken gemaakt tussen de provincie en het Rijk over inzet beschikbaar gestelde € 100 miljoen (van de in totaal € 175 miljoen) voor flessenhals Meppel.

Knelpunten

- Huidige mondiale ontwikkelingen veroorzaken sterke prijsstijgingen van brandstoffen en grondstoffen, de impact wordt onderzocht.

Doelstellingen

Realisatie t.o.v. budget

	Begroting voor wijziging	Realisatie en verplichting t/m mei
Lasten	118.236.322	86.000.333
Baten	-16.681.099	-1.473.402

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

Financiële afwijkingen verrekenen met vrije bestedingsruimte

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
04. Actualisatie kapitaallasten 2026	-1.183.907	0	0	0
10. Brug Noordma	0	16.213	16.213	16.213
12. OV-knooppunt Borger	3.993	3.993	3.993	3.993
Totaal	-1.179.914	20.206	20.206	20.206

Mobiliteit en bereikbaarheid

Overhevelingen

02. Buslijn Emmen-Meppen	300.000	0	-300.000	0
Totaal overhevelingen	300.000	0	-300.000	0

BELEIDSOPGAVEN

5.01 TOEGANKELIJKE EN VEILIGE BEREIKBAARHEID

Voortgang uitvoering begroting

De specifieke deskundigheid die nodig is voor een aantal grote projecten moet worden ingehuurd en is niet ruim beschikbaar in de markt (en daardoor veelal duurder dan begroot). De huidige marktomstandigheden en externe beperkingen leiden tot structurele druk op de uitvoering (zie ook Knelpunten).

5.01.01: Samen richting Nul verkeerslactoffers

  In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 hebben we een begrotingswijziging opgenomen, waarmee onze afschrijvingslasten worden geactualiseerd, zie voor uitgebreide toelichting begrotingswijzigingen 04. Actualisatie kapitaallasten 2026 en 12. OV-knooppunt Borger.

5.01.02: Infrastructuur veilig op orde

  De specifieke deskundigheid die nodig is voor een aantal grote projecten moet ingehuurd worden en is niet ruim beschikbaar in de markt. Gezamenlijk met de prijsstijgingen van brandstof, materialen en grondstoffen, als gevolg van mondiale ontwikkelingen, maakt zowel de voortgang als de budgettering van (grote) projecten onzeker. Dit betekent dat er met regelmaat moet worden bijgestuurd in wat er mogelijk is binnen projecten.

5.02 MOBILITEIT OP MAAT

Voortgang uitvoering begroting

In 2026 ligt de nadruk voor Mobiliteit op Maat op de planvoorbereiding van de knooppunten Peize, Rolde, Borger en Hoogeveen. Bij de laatste twee is sprake van een directe koppeling met opgaven voor gebiedsontwikkeling. Verder worden de eerste deelfietshubs in Zuidwest-Drenthe gerealiseerd en wordt de uitrol van deelfietsen in de rest van Drenthe (waaronder aan de spoorverbinding Coevorden-Bad Bentheim) voorbereid.

5.02.01: Mobiliteit op maat

Inhoud	Geld	Toelichting
		De verkoop van voormalig steunpunt Borger en een bushalte leidt tot een begrotingswijziging. Deze wijziging is opgenomen in de 2e actualisatie van de Begroting 2026.

5.03 FIETS ALS DUURZAAM ALTERNATIEF

Voortgang uitvoering begroting

In 2022 heeft PS het investeringsprogramma Fietsagenda goedgekeurd. Het doel hiervan is om de fietsveiligheid te verbeteren en het fietsen in Drenthe te bevorderen. Er wordt ingezet op de ontwikkeling van doorfietsroutes in en naar steden, het verbeteren van de fietsveiligheid, het realiseren van ontbrekende schakels in het hoofdfietsnetwerk en gebiedsgerichte maatwerkplannen voor recreatieve fietsinfrastructuur.

5.03.01: Fiets als duurzaam alternatief

Inhoud	Geld	Toelichting
		Eind 2026 is ongeveer 80% van de doorfietsroute tussen Assen en Groningen gerealiseerd. In Drenthe resteert dan het gedeelte tussen de Onlandweg en de Groningerweg (omgeving Vriezerbrug) en tussen de Oosterbroeksebrug en de Witte Molen. Dit laatste traject ligt voor circa 60% in de provincie Groningen. Het onderdeel Geld staat ook op oranje, niet omdat het budget een issue is maar omdat de uitnutting van de subsidieregelingen langer duurt dan gepland. De verwachting is dat uiteindelijk alle gemeenten gebruik zullen maken van hun budget.

5.04 ADEQUAAT OPENBAAR VERVOERNETWERK

Voortgang uitvoering begroting

Nadat eind 2025 de circa € 2,1 miljard beschikbaar is gesteld voor de aanleg van de Nedersaksenlijn, is de MIRT verkenning NSL opgestart. Parallel hieraan is ook samen met Rijk, de gemeenten en buurprovincies een verkenning voor de gebiedsontwikkeling opgestart. In februari 2026 zijn er bestuurlijke afspraken gemaakt over een groot deel van de eind 2025 door het Rijk beschikbaar gestelde extra middelen voor het project Meppel (met als doel meer treinen, robuustere treinloop en snellere treinen Groningen-Zwolle).

In 2025 zijn de werkzaamheden voor Emmen-Rheine in Nederland en Duitsland gegund. De werkzaamheden aan het spoor van ProRail en Bentheimer Eisenbahn zijn gestart, met het doel om medio december de passagiersverbinding operationeel te laten zijn. In 2025 is de Vechtdallijn voor de periode 2028-2043 aanbesteed. De komende tijd volgt de implementatie van deze nieuwe concessie. Met het amendement van Kamerlid Grinwis in april 2026 is er voor 2026 en 2027 incidenteel extra geld beschikbaar gesteld voor de exploitatie van het OV. Het betreft het compenseren van de korting op de OV-studentenkaart.

opschalen van innovatieve oplossingen voor voertuigen, infrastructuur, logistiek en gebruik. Een belangrijk onderdeel is de verduurzaming van voertuigen en energievoorzieningen. Via de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur (RAL) wordt samen met partners gewerkt aan een dekkend netwerk van laadinfrastructuur, met aandacht voor slim laden en netcongestie. Ook worden Clean Energy Hubs ontwikkeld, waar duurzame energie, logistiek en mobiliteit samenkomen. Daarnaast zet de provincie in op gedragsverandering en organisatie van mobiliteit, onder meer via een werkgeversaanpak die duurzaam reisgedrag stimuleert. Tot slot richt deze pijler zich op verduurzaming van de uitvoering, door stapsgewijs toe te werken naar zero emissie, circulair aanbesteden en schonere bouwlogistiek.

5.06 KERNTAKEN ONDERZOEK EN SAMENWERKING

Voortgang uitvoering begroting

De provincie participeert in het kennisplatform CROW, Kennisprogramma Verkeer en Vervoer (KpVV), het Meerjarenprogramma Infra, Ruimte en Transport (MIRT) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) voor kennisdeling, onderzoek en beleidsafstemming. Regionaal werken we dit jaar samen met het Interreg Europe Crosusmob-project aan slimme, duurzame mobiliteit. Met gemeenten wordt via de Mobiliteitsraad samengewerkt aan verkeersveiligheid.

Verder wordt er sterk ingezet op datagedreven werken door middel van pilots binnen het Programma Digitalisering. Hierin werken wij toe naar een toekomstbestendige blauwdruk, op basis waarvan we onder andere het nieuwe Mobiliteitsprogramma kunnen ontwikkelen. Ook zijn we in voorbereiding om de toepassing van het nieuwe participatiebeleid hier een stevige rol in te geven.

5.07 INSTANDHOUDEN EN BEHEREN VAN ONZE FYSIEKE INFRASTRUCTUUR

Voortgang uitvoering begroting

Er wordt gewerkt aan een in te stellen onderhoudsvoorziening in lijn met de Nota onderhoud kapitaalgoederen. Het beleidskader en het beheerplan worden in 2026 geactualiseerd. Vervolgens wordt de uitwerking ervan in het 20-jarig MJOP verwerkt en zal dit worden aangeboden voor de Begroting 2027. Voor het berm- en maaibeheer wordt de methode Kleurkeur onderzocht, een methodiek voor ecologisch berm- en maaibeheer, gericht op het verhogen van biodiversiteit langs wegen.

5.04.01: Adequat openbaar vervoernetwerk

Inhoud	Geld	Toelichting
		In januari 2026 is een intentieovereenkomst met Landkreis Emsland afgesloten voor een busverbinding Emmen-Meppen. Omdat de grenscontroles aan Duitse zijde met minimaal een half jaar verlengd zijn, kan herstel van een betrouwbare busdienst nog niet worden gerealiseerd. Het onderzoek naar de Meedoenpas loopt en duurt helaas langer dan verwacht. Er zal een voorstel aan de betrokken gemeenten worden voorgelegd en besproken. Invoering van een Meedoenpas zal niet voor 1 januari 2027 plaatsvinden, de middelen zijn al gealloceerd. Voor zowel de busverbinding Emmen-Meppen en de Meedoenpas is budget beschikbaar gesteld voor de jaren 2026 en 2027. In de 2e actualisatie 2026 verzoeken we uw Staten voor beide projecten het budget van 2026 over te hevelen naar 2028, zie toelichting begrotingswijziging 02. Buslijn Emmen-Meppen.

5.05 DUURZAME OPLOSSINGEN EN INNOVATIE

Voortgang uitvoering begroting

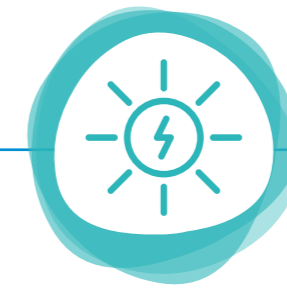
Binnen de pijler Duurzame oplossingen en innovatie versnelt de provincie de mobiliteitstransitie, met als doel 55% CO₂-reductie in 2030 en een toekomstbestendig, emissiearm mobiliteitsstelsel. De focus ligt op het toepassen en

5.07.01: Veilige en beschikbare wegen

Inhoud	Geld	Toelichting
		In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 hebben we een begrotingswijziging opgenomen waarmee onze afschrijvingslasten worden geactualiseerd, zie voor uitgebreide toelichting begrotingswijziging 04. Actualisatie kapitaallasten 2026. Verder is door de afgelopen lange en koude winterse periode er meer zout en inzet van materieel benodigd geweest dan vooraf begroot, conform de brief van 9 januari 2026 met kenmerk 2/5.1/2026000025. Momenteel zijn we de consequenties van deze periode aan het inventariseren. De uitkomst zal worden verwerkt in een begrotingswijziging bij de 3e actualisatie.

5.07.02: Veilige en beschikbare vaarwegen

Inhoud	Geld	Toelichting
		In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 hebben we een begrotingswijziging opgenomen waarmee onze afschrijvingslasten worden geactualiseerd, zie voor uitgebreide toelichting begrotingswijzigingen 04. Actualisatie kapitaallasten 2026 en 10. Brug Noordma.

6 Energie

Successen

- Continuïteit uitvoerende energiediensten structureel geborgd
- Mkb-verduurzaming landelijk koploper
- Unieke integrale aanpak bedrijventerreinen versneld gerealiseerd
- Versneld bestuurlijk commitment Warmtebedrijf Drenthe-Overijssel
- Breed gedragen strategische Energievisie 2050 vastgesteld
- Realisatie elektrolyser H2 Hollandia middels provinciale ondersteuning
- Samenwerking voor beperking vertraging elektriciteitsstations Messchenveld, Veenoord-Boerdijk
- 15 energiehub-initiatieven gestart en delen ervaringen in een kennisnetwerk.

Knelpunten

- Schommelende energieprijzen door geopolitieke spanningen
- Verslechtering concurrentiepositie industrie door hoge energieprijzen
- Verder verergerende netcongestie
- Verslechterde businesscase zonneprojecten
- Stikstofbeperkingen belemmeren groen gasprojecten

Doelstellingen

	Inhoud	Geld
	Aandacht vereist 2	Aandacht vereist -
	Bijsturen noodzakelijk -	Bijsturen noodzakelijk -
	Als gepland 6	Als gepland 8

Realisatie t.o.v. budget

	Begroting voor wijziging	Realisatie en verplichting t/m mei
Lasten	17.735.919	6.665.037
Baten	-6.096.524	-8.061

Energie

BELEIDSOPGAVEN

6.01 ENERGIEAGENDA 2024-2027

Voortgang uitvoering begroting

De uitvoering van de energietransitie in Drenthe laat duidelijk voortgang zien, maar staat onder aanzienlijke spanning. De continuïteit van uitvoerende energiediensten is geborgd en Drenthe loopt landelijk voorop bij de verduurzaming van het mkb en op het gebied van waterstof. Tegelijkertijd zorgen netcongestie, wisselend landelijk en Europees beleid en fluctuerende energieprijzen voor onzekerheid en vertraging bij investeringsbeslissingen. Desondanks worden kansen benut, onder meer via energiehub, innovatieve bedrijvigheid en de verdere uitwerking van het warmtebedrijf Drenthe-Overijssel. We zetten stevig in op het beter benutten van het bestaande energienet. Er zijn mogelijkheden genoeg, maar in de praktijk is elke eerste toepassing van nieuwe contractvormen een aansluiting lastig. We werken daarom nauw samen met netbeheerders en initiatiefnemers om deze projecten van de grond te krijgen.

Met de vastgestelde Energievisie 2050 en de Energieagenda 2024–2027 beschikt de provincie over een kader om, ondanks de knelpunten, doelgericht te blijven sturen op een energieneutraal Drenthe.

6.01.02: We realiseren de hernieuwbare energiedoelen van de RES tot 2030 en de doelen van het Klimaatakkoord

Inhoud	Geld	Toelichting
⚠	✓	De uitvoering van de doelstelling hernieuwbare energie is op gang en laat voortgang zien, maar vraagt op onderdelen nadrukkelijk aandacht. Circa 60% van de RESdoelstelling van 3,45 TWh is gerealiseerd. Dit betekent dat verdere versnelling nodig is om de resterende opgave tijdig te behalen.
		Bij zonneenergie zijn concrete stappen gezet, onder meer met de subsidieregeling voor solarcarports en de maatwerkaanpak (in samenwerking met de Drentse Energie Aanpak) om gemeenten te ondersteunen bij zon op dak. Tegelijkertijd staat de verdere ontwikkeling onder druk door netcongestie. Daarnaast is de businesscase voor zonneprojecten verslechterd door curtailment en aanhoudend lage en soms negatieve elektriciteitsprijzen. Dit beperkt de realisatiekracht en maakt aanvullende inzet noodzakelijk. Om dit te verbeteren hebben we de aanpak netcongestie en ondersteunen we gemeenten actief bij gebiedsprocessen voor wind- en zonne-energie.
		Voor windenergie is ingezet op optimalisatie van bestaande opwek, onder andere via subsidieverlening voor naderingsdetectie bij windpark De Drentse Monden Oostermoer. Daarnaast stimuleert de provincie systeemversterking via energiehub. Hiervoor is een Community of Practice ingericht waarin circa twintig Drentse energiehub deelnemen.
		Op het terrein van duurzame warmte is een belangrijke stap gezet met de vaststelling van de startnotitie voor het warmtebedrijf Drenthe-Overijssel door de Staten van Drenthe (december 2025) en Overijssel (maart 2026). Daarmee is de verkennende fase afgerond en ligt er een basis voor verdere uitwerking.
		De ontwikkeling van groen gas is voortgezet met haalbaarheidsonderzoeken en kennisontwikkeling. Door stikstofbeperkingen liggen projecten echter nog stil; versnelling wordt verwacht bij de start van het TLGD-programma.
		Daarnaast is onderzoek uitgevoerd naar de grondhouding van Drentse gemeenten ten aanzien van Small Modular Reactors (SMR's) en zijn de bevindingen uit de landelijke simulaties bekend gemaakt. De resultaten van beide onderzoeken zijn gepresenteerd aan de Provinciale Staten op de voorjaarsmarkt.
		Tot slot is de Energievisie vastgesteld, waarmee een strategisch kader voor de lange termijn is gelegd. Door lokale opwek van hernieuwbare energie te combineren met lokale opslag en levering kan energie betrouwbaar en betaalbaar worden georganiseerd en kan de businesscase voor lokale opwek verbeteren.

6.01.04: We hebben de realisatie van een flexibel en toekomstbestendig energiesysteem van Drenthe versneld en daarin een regierol genomen

Inhoud	Geld	Toelichting
⚠	✓	De netcongestieproblemen nemen snel toe nu ook de kleinverbruikers ermee te maken krijgen. De ontwikkelingen in de regio Utrecht laten zien dat ook meer Drentse initiatieven te maken zullen krijgen met netcongestie en de druk op alle processen bij netbeheerders zal toenemen. Daarnaast zal van gemeenten gevraagd worden om op het laagspanningsnet oplossingen te brengen. We zullen vaker te maken krijgen met essentiële projecten (zoals woningbouw, zorg-, en ziekenhuizen, of mogelijk defensie gerelateerde projecten) waarvoor onorthodoxe oplossingen verzonden moeten worden.

6.02 MIJNBOWACTIVITEITEN

Voortgang uitvoering begroting

De provincie zet zich in voor transparante procedures en duidelijke communicatie richting omwonenden. Daarbij is er aandacht voor veiligheid en voor een zorgvuldige en eerlijke afhandeling van eventuele schade als gevolg van gaswinning of andere mijnbouwactiviteiten. Helaas werd de provincie in maart 2026 opgeschrikt door een aardbeving M=3.0 nabij Assen die veel schade aan bebouwing heeft aangericht. Er zijn inmiddels ruim 5000 schademeldingen gedaan. In reactie daarop hebben wij in samenwerking met drie betrokken gemeenten bij het Rijk en de Commissie Mijnbouwschade aangedrongen op een pakket maatregelen die de schadeafhandeling mild, menselijk en makkelijk moet maken. De definitieve schaderegeling is nog niet bekend. Daarnaast zijn wij actief in diverse gebiedsprocessen en projectprocedures, onder andere over gaswinning onder het UNESCO Werelderfgoed Frederiksoord. In samenwerking met medeoverheden, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en maatschappelijke organisaties verkennen we de randvoorwaarden waaronder aardgas mogelijk gewonnen kan worden en brengen we de risico's in kaart. Dit zorgt ervoor dat de staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei een weloverwogen afweging kan maken voor het al dan niet verlenen van mijnbouwvergunningen.

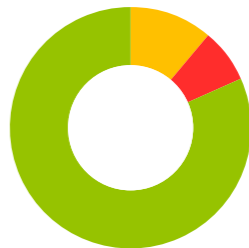
7 Levendig en sociaal

Successen

Sociaal

- Zeven steunorganisaties hebben het programma Vrijwilligers Drenthe gelanceerd ter ondersteuning van verenigingen, stichtingen en bewonersinitiatieven in de werving, scholing en ondersteuning van vrijwilligers.
- De provincie Drenthe en negen Drentse gemeenten zijn samen een tweejarige pilot gestart met Kamers met Aandacht.
- Met ondersteuning van de Doorstroomklas worden jongeren in een tussenperiode geholpen om betrokken te blijven bij school en goed door te stromen naar een nieuwe mbo-opleiding.

Doelstellingen

Inhoud		Geld	
	<ul style="list-style-type: none"> ⚠ Aandacht vereist - ✖ Bijsturen noodzakelijk - ✓ Als gepland 27 		<ul style="list-style-type: none"> ⚠ Aandacht vereist 3 ✖ Bijsturen noodzakelijk 2 ✓ Als gepland 22

Realisatie t.o.v. budget

	Begroting voor wijziging	Realisatie en verplichting t/m mei
Lasten	40.721.686	28.438.056
Baten	-244.000	-752.075

FINANCIËLE AFWIJKINGEN

Overhevelingen

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
13. Deel budget Grote investeringen musea	2.800.000	-2.800.000	0	0
Totaal overhevelingen	2.800.000	-2.800.000	0	0

Levendig en sociaal

BELEIDSOPGAVEN

7.01 CULTUUR EN ERFGOED IN DRENTHE

Voortgang uitvoering begroting

De uitvoering van de taken rondom erfgoed (monumentenzorg, cultuurhistorie, archeologie, Geopark de Hondsrug, streektaal, het Drents Archief en UNESCO Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid) loopt als gepland. Enerzijds gaat dit om inzet van instellingen, zoals het Noordelijk Archeologisch Depot, Monumentenwacht Drenthe, Geopark de Hondsrug, het Huus van de Taol en het Drents Archief, anderzijds gaat dit om subsidies voor restauratie en herbestemming, archeologie, cultuurhistorie en/of subsidies voor projecten in de Koloniën van Weldadigheid. Extra aandacht gaat uit naar de verduurzaming van het Noordelijk Archeologisch Depot in Nuis, de uitvoering van het Tienjarenplan restauratie en herbestemming van de Koloniën van Weldadigheid en 150 jaar Monumentenzorg in Drenthe. De inzet op het gebied van cultuur loopt ook grotendeels als gepland.

7.01.05: Bibliotheken

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	✗	In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 hebben wij een begrotingswijziging opgenomen, zie voor uitgebreide toelichting wijziging 14. Verhoging bijdrage Wetenschappelijke steunfunctie bibliotheken (WSF).

7.01.06: Musea

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	✗	Verwacht wordt dat de inzet van deze budgetten niet volledig in 2026 zal plaatsvinden, want de grote museale projecten, te weten vernieuwingsplan Herinneringscentrum voormalig Kamp Westerbork en vernieuwingsplan Hunebedcentrum, bevinden zich nog in een voorbereidend stadium. De grote investeringen bij die musea volgen in 2027 of 2028.
		Daardoor wordt een klein deel van het budget Grote culturele projecten musea 2026 (€ 300.000,-) overgeheveld naar 2027/2028 en wordt Budget extra middelen musea (Voorjaarsnota 2025), beschikbaar in 2026, eveneens overgeheveld naar 2027/2028, zie voor uitgebreide toelichting wijziging 13. Deel van budget Grote investeringen musea.

7.01.15: Gebouwd erfgoed

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	⚠	De ervaring leert dat de subsidieregeling jaarlijks wordt overvraagd. Via een separaat Statenstuk komen wij hierop bij uw Staten terug.

7.01.18: UNESCO Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	⚠	In het coalitieakkoord is opgenomen dat tot en met 2033 jaarlijks incidenteel € 750.000,- beschikbaar is voor de restauratieopgave in de Koloniën van Weldadigheid. De middelen zijn tot en met 2029 gereserveerd voor de cofinanciering van de Regiodeal Noord-Drenthe. Voor dit onderwerp wordt voor een afzonderlijk Statenstuk aan uw Staten voorgelegd.

7.02 SOCIAAL DRENTHÉ VOOR IEDEREEN

Voortgang uitvoering begroting

In 2026 werken we voortvarend aan de uitvoering van de Sociale Agenda. Op de thema's naoberschap, bestaanszekerheid, gezondheid en inclusie en diversiteit zijn samen met partners resultaten geboekt.

Om naoberschap te versterken is voor 54 dorps- en buurthuizen het Dagblad van het Noorden kosteloos beschikbaar gesteld. Daarnaast is de ondersteuning van vrijwilligers versterkt via de provinciale aanpak Vrijwilligers Drenthe, uitgevoerd door zeven steuninstellingen.

Binnen het thema bestaanszekerheid is ingezet op zowel structurele versterking als gerichte preventie. Met het programma Versterken Basisvaardigheden in Drenthe is gewerkt aan het beter bereiken en ondersteunen van inwoners die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Daarnaast is gestart met de Doorstroomklas als pilot om uitval van mbojongeren in een tussenfase te voorkomen. Ook zijn de Drentse voedselbanken ondersteund bij publiekscampagnes.

Binnen gezondheid is samengewerkt binnen de Gezonde Marke, is gestart met Kamers met Aandacht en wordt samen met partners gewerkt aan oplossingen voor het tekort aan huisartsen, gericht op toegankelijke en toekomstbestendige zorg.

Binnen inclusie en diversiteit is ingezet op bewustwording en acceptatie, onder meer via de inzet van de Regenboogambassadeur en een taboedoorbrekend dementieproject van Peergroup, naar aanleiding van een motie van uw Staten. Daarnaast hebben we subsidie verleend aan het UMCG om het traject "Nieuwkomers in hun kracht" uit te rollen bij Treant en het Wilhelmina Ziekenhuis Assen (WZA).

7.03 SPORT EN BEWEGEN STIMULEREN

Voortgang uitvoering begroting

De regeling Sportevenementen die dit jaar is opgehoogd naar € 450.000,- is zeer succesvol. De regeling heeft in april het subsidieplafond al bereikt. Vanuit de regeling worden rond de veertig evenementen ondersteund die bij elkaar opgeteld een besteding hebben van ruim € 5 miljoen. In het voorjaar is het bidboek voor de Special Olympics succesvol ingediend, waarbij in juni bekend is geworden dat Drenthe in 2028 dit bijzondere nationale evenement voor mensen met een verstandelijke beperking organiseert. Daarmee is uitvoering gegeven aan de motie 'Haal de Special Olympics naar Drenthe' (juli 2024).

Daarnaast wordt in 2026 volop gewerkt aan de voorbereiding van een aantal grote internationale sportevenementen, waaronder het WK Wielrennen in 2032, waarvoor we samen met Groningen een bid hebben ingediend waarover in september een besluit wordt genomen, maar waarvoor de voorbereidende starten werkzaamheden dit jaar al. Daarnaast krijgt onder meer de TT-marathon een vervolg. Al deze mooie evenementen, waarmee Drenthe goed op de kaart wordt gezet, kunnen niet gedekt worden vanuit de lopende begroting. Hiervoor zijn aanvullende middelen in 2027 noodzakelijk, waarvoor nog een separaat statenstuk aan uw staten zal worden voorgelegd.

7.03.01: Vergroten maatschappelijk en economische effecten sportactiviteiten

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	⚠	Om de ambities waar te kunnen maken, voorzien we een tekort aan financiële middelen bij sport. Belangrijke ontwikkelingen zijn de Special Olympics in 2028, een nationaal sportevenement in de breedtesport voor mensen met een verstandelijke beperking dat we in 2028 in Drenthe gaan organiseren, voortkomend uit de motie 'Haal de Special Olympics naar Drenthe'. Daarnaast zetten we in op het mogelijk maken en binnenhalen van enkele grote nationale en internationale sportevenementen. Dergelijke evenementen hebben een bovengemiddelde maatschappelijke en economische impact en dragen bij aan regiopromotie, toeristische bestedingen en de herkenbaarheid van Drenthe als sportprovincie. Tijdige financiële betrokkenheid van de provincie is hierbij vaak een randvoorwaarde om Drenthe als gastprovincie te positioneren. Als fietsprovincie dragen we bij aan een aantal fietsevenementen met nationale en internationale uitstraling, met als voorbeeld de Tour of Holland, die eind 2025 een prachtige etappe door Drenthe had met finish op de VAM-berg, en wederom zal plaatsvinden in 2026 en 2027 en wordt uitgebreid met een vrouwenkoers. Daarnaast willen we inzetten op een aantal deelname-evenementen, waaronder de TT marathon, vorig jaar voor het eerst georganiseerd n.a.v. het 100-jarig bestaan van de TT, en dat de komende jaren een vervolg krijgt. Ook werken we samen met partners aan het realiseren van een aantal grote evenementen, waaronder het WK Wielrennen samen met Groningen.

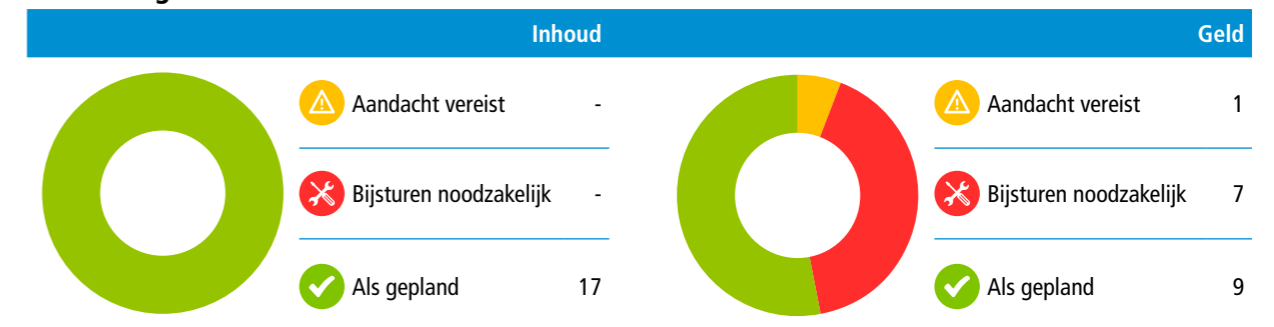
Mensen en middelen

8 Middelen en mensen

Successen

- Europese aanbesteding Mobiliteitsondersteuning bestuur is afgerond.
- Europese aanbesteding en implementatie Catering is afgerond.
- Europese aanbesteding en implementatie Schoonmaakdiensten is afgerond.
- Er zijn 15 voertuigen uit het wagenpark van de provincie vervangen door elektrische dienstauto's.
- Ambitieweb MVOI 1.0 is afgerond en daarmee hebben we een instrument om bij te dragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen.

Doelstellingen

Realisatie t.o.v. budget

	Begroting voor wijziging	Realisatie en verplichting t/m mei
Lasten	259.873.726	148.558.509
Baten	-597.618.930	-396.334.637

FINANCIËLE AFWIJINGEN

Financiële afwijkingen verrekenen met vrije bestedingsruimte

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
04. Actualisatie kapitaallasten 2026	-133.682	0	0	0
05. Aframing huuropbrengsten Health Hub Roden	-224.328	-224.328	-224.328	-224.328
08. Rentebaten	2.950.000	0	0	0
09. Aframen vrije bestedingsruimte 2026	-17.202.553	0	0	0
11. Digitalisering – van programma naar structurele borging	-517.000	0	0	0
16. Effecten meicirculaire 2026	1.050.925	2.070.302	3.694.973	3.755.402
Totaal	-14.076.638	1.845.974	3.470.645	3.531.074

Financiële afwijkingen verrekenen met reserves

Omschrijving	Verrekening met	2026	2027	2028	2029
11. Digitalisering – van programma naar structurele borging	Bijdrage van Reserve Algemene doeleinden	-369.000	0	0	0
11. Digitalisering – van programma naar structurele borging	Bijdrage aan Reserve Algemene doeleinden	0	369.000	0	0
09. Aframen vrije bestedingsruimte 2026	Bijdrage aan Reserve Algemene doeleinden	17.202.553	0	0	0
16. Effecten meicirculaire 2026	Bijdrage aan Reserve Natuurbeleid	3.769.796	3.769.796	3.769.796	0
Totaal		20.603.349	4.138.796	3.769.796	0

BELEIDSOPGAVEN**8.01 INTERNE DIENSTVERLENING EN INFORMATIEHUISHOUDEN****Voortgang uitvoering begroting**

De Europese aanbestedingen van mobiliteitsondersteuning bestuur, catering en schoonmaakdiensten zijn afgerond. Ook de werkzaamheden voor het Drents Museum met betrekking tot de installaties in de Abdijkerk en expositiezaal zijn inmiddels afgerond. Voor het uitvoeren van het groot onderhoud aan de zuidgevel is een aannemer gevonden en is de uitvoering gestart.

Voor de informatiehuishouding zijn concrete stappen gezet in de versterking van het digitale fundament, waaronder de afronding van de aanbesteding voor de softwarebroker en de vervanging van de telefooncentrale, passend binnen de bredere modernisering van de ICT-omgeving.

Binnen het programma Digitalisering wordt gewerkt aan een moderne, veilige en toekomstbestendige digitale werk-omgeving, waarin informatievoorziening en systemen de organisatie optimaal ondersteunen en digitalisering structureel onderdeel wordt van de bedrijfsvoering. De uitvoering op het gebied van digitalisering loopt volgens planning; de focus ligt op overdracht naar de lijnorganisatie, waarmee de structurele borging wordt versterkt en wordt toegewerkt naar afronding van het programma in 2026.

8.01.01: Het gebruik van duurzame gebouwen en terreinen en daarbij benodigde voorzieningen tegen acceptabele kosten en bij voorkeur energieneutraal

Inhoud	Geld	Toelichting
		In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 hebben we een begrotingswijziging opgenomen waarmee onze afschrijvingslasten worden geactualiseerd, zie voor uitgebreide toelichting begrotingswijziging 04. Actualisatie kapitaallasten 2026. Daarnaast hebben wij in deze actualisatie de huuropbrengsten Health Hub Roden structureel afgeramd, zie toelichting begrotingswijziging 05. Aframing huuropbrengsten Health Hub Roden.
		De verduurzaming van onze panden is verankerd in de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) en is in lijn met het vastgoedbeleid. Dit jaar worden de MJOP's geactualiseerd, de financiële impact hiervan verwachten we in 2027.

8.01.02: Het zoveel mogelijk inzetten van duurzame facilitaire producten en diensten tegen acceptabele kosten

Inhoud	Geld	Toelichting
		We verwachten in 2026 een overschrijding van de cateringkosten. Op dit moment is het nog te vroeg om een exacte overschrijding vast te stellen. Stijging van prijs en vraag is hiervan de oorzaak. Een eventuele overschrijding zal worden meegenomen in de 3e actualisatie.

8.01.04: Informatiemanagement: Een gedegen en veilige inrichting van de informatiehuishouding: digitale gegevens, applicaties, services en technische infrastructuur voor opslag en raadplegen van gegevens

Inhoud	Geld	Toelichting
		In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 hebben we een begrotingswijziging opgenomen waarmee onze afschrijvingslasten worden geactualiseerd, zie voor uitgebreide toelichting begrotingswijziging 04. Actualisatie kapitaallasten 2026.

8.01.05: Datagedreven werken faciliteren met gegevens en informatieproducten

Inhoud	Geld	Toelichting
		In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 hebben wij een begrotingswijziging opgenomen, zie voor uitgebreide toelichting wijziging 11. Digitalisering – van programma naar structurele borging.

8.01.06: Programma Digitalisering

Inhoud	Geld	Toelichting
		De afgelopen jaren heeft de provincie Drenthe via het programma Digitalisering belangrijke resultaten gerealiseerd op het gebied van informatievoorziening, cloud, data en AI, digitale dienstverlening en informatiebeveiliging. Daarmee is een stevige digitale basis gelegd voor de ondersteuning van beleidsopgaven en de bedrijfsvoering. Om de overgang naar de lijnorganisatie te versnellen en zorgvuldig te borgen, wordt voorgesteld om de middelen van 2027 naar 2026 naar voren te halen. Daarnaast hebben we aanvullende ambities op het gebied van AI, NIS, Digitaal Uniform Samenwerk en datakwaliteit. Hiervoor zijn extra middelen benodigd. Dit leidt tot een begrotingswijziging voor de 2e actualisatie van de Begroting 2026, zie voor uitgebreide toelichting 11. Digitalisering – van programma naar structurele borging.

8.02 FINANCIËN**Voortgang uitvoering begroting****Provinciefonds (accres)**

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. Het accres wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product (bbp), de stand van de voorjaarsnota van het Rijk wordt verwerkt in de meicirculaire 2026. In deze meicirculaire provinciefonds zijn nieuwe accresramingen opgenomen voor deze en volgende jaren. De financiële effecten van de meicirculaire provinciefonds zijn meegenomen in de 2e Actualisatie 2026. Voor het jaar 2026 is een belangrijke factor de definitieve afrekening van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) over 2025. Deze wordt verrekend met het provinciefonds en vormt een belangrijk deel van de stijging van de algemene uitkering voor het jaar 2026. Voor 2027 en daarna worden de verschillen met eerdere ramingen vooral verklaard door de accresontwikkeling.

Opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting

Voor de verwachte opbrengsten van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting (MRB) gebruiken wij voorlopig de gegevens van de Belastingdienst voor 2026. Deze zijn de basis voor de doorgevoerde aanpassing in de eerste actualisatie van de begroting 2026. Deze raming trekken wij meerjarig door. Wij houden voor 2027 en volgende jaren nog geen rekening met eventuele aanpassingen van het tarief.

Herijking verdeling Provinciefonds

Naar verwachting wordt in de zomer van 2026 de nieuwe verdeelsystematiek voor het Provinciefonds vastgesteld, zodat deze kan worden verwerkt in de septembercirculaire 2026. In de septembercirculaire 2025 was al een eerste stap gezet richting een nieuw model, de effecten hiervan zijn verwerkt in de derde actualisatie van de begroting 2025 (voor de jaren 2026 en verder). Dit is ook de huidige stand van zaken in de aangepaste begroting voor 2026. Aangezien verdere ontwikkelingen nog onzeker zijn, gaan we vooralsnog uit van deze stand van zaken.

8.02.01: Duurzame provinciale financiën

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	✗	In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 hebben wij een begrotingswijziging opgenomen in verband met verwachte hogere rentebaten, zie voor uitgebreide toelichting begrotingswijziging 08. Rentebaten.

8.02.02: Inzicht in MRB, Provinciefonds, Vennootschapsbelasting, onvoorzien en overhead

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	✗	In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 zeven begrotingswijzigingen opgenomen waarmee onze vrije bestedingsruimte wordt geactualiseerd, zie voor uitgebreide toelichting paragraaf 01. Mutaties vrije bestedingsruimte van de 2e actualisatie.

8.02.03: Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen

Inhoud	Geld	Toelichting
✓	✗	In de 2e actualisatie van de Begroting 2026 hebben wij een aantal budgetoverhevelingen via de Saldireserve opgenomen, zie voor uitgebreide toelichting op deze begrotingswijzigingen paragraaf 02. Overhevelingen van deze actualisatie. Daarnaast hebben wij in paragraaf 03. Overige reservemutaties alle begrotingswijzigingen toegelicht die betrekking hebben op onze bestemmingsreserves.

8.03 PERSONEEL EN ORGANISATIE

Voortgang uitvoering begroting

In 2026 is de nieuwe gezamenlijke werkgeversvisie voor provincies vastgesteld: Bewegen om van betekenis te blijven. Deze visie geeft richting aan het personeelsbeleid en cao-afspraken en draait om wendbaarheid, blijven leren en ruimte voor maatwerk. De visie biedt een gezamenlijk kader met ruimte voor provincies om keuzes lokaal uit te werken. De voorbereidingen voor een volgend traineeprogramma zijn gestart. Het tweejarige programma start in 2026 en heeft ruim aandacht voor begeleiding en centrale coördinatie.

Verder neemt de provincie deel aan een HR pilot met de Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG), gericht op samenwerking bij arbeidsmarktkrapte. Samen wordt gewerkt aan acties op het gebied van personeelsplanning, werving en duurzame inzetbaarheid.

De nieuwe Ondernemingsraad is gestart. De OR denkt mee en adviseert over organisatieontwikkeling en beleid. In de eerste helft van 2026 is het vernieuwde werving- en selectiebeleid vastgesteld. Dit beleid zorgt voor een duidelijke, eerlijke en uniforme manier van werven en selecteren, stimuleert interne doorstroom en draagt daarmee bij aan het aantrekken en behouden van medewerkers. Door uitvoering te geven aan het vernieuwde opleidingsbeleid wordt geïnvesteerd in leren en ontwikkelen, vitaliteit en digitaal werken. Deze inzet draagt bij aan een toekomstbestendige organisatie waarin medewerkers met plezier en vertrouwen werken.

8.04 SUBSIDIES EN INKOOP

Voortgang uitvoering begroting

Vanuit de beleidsdoelstellingen van de provincie werken we nauw samen aan de optimale inzet van het instrumentarium inkoop en subsidie. Hierover zijn geen bijzonderheden te melden.

8.05 VERANTWOORDING PERSONEELSKOSTEN

Voortgang uitvoering begroting

De toerekening van de loonkosten aan de verplichte taakvelden op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) verloopt volgens de planning. Deze toerekening vindt per kwartaal plaats.

Meerjarenperspectief

Wij hebben de financiële afwijkingen tot juni en de meest recente ontwikkelingen in het lopende boekjaar geïnventariseerd en beoordeeld in hoeverre deze afwijkingen moeten doorwerken in de Begroting 2026 en de nieuwe begroting 2027 tot en met 2029.

Drie posten worden via de saldireserve overgeheveld naar 2027 en 2028. Een aantal financiële afwijkingen wordt volgens afspraak vereffend met specifieke bestemmingsreserves. Na de vereffening met reserves resteert het resultaat dat ten laste of ten gunste komt van de vrije bestedingsruimte. Voor een nadere detaillering en toelichting van de aanpassingen in de begroting voorkomend uit deze bestuursrapportage verwijzen wij naar de 3e wijziging van de Begroting 2026.

Mutaties begroting	2026	2027	2028	2029
Baten en Lasten				
Saldo baten en lasten (- = nadeel)	7.431.549	2.934.341	6.479.961	3.291.738
Overhevelingen (+ = onttrekking)	-3.600.000	3.300.000	300.000	0
Vereffenen met overige reserves (+ = onttrekking)	-19.030.647	-4.368.161	-3.289.110	259.542
Per saldo, mutatie vrije bestedingsruimte	-15.199.098	1.866.180	3.490.851	3.551.280

In de tabel hieronder vindt u een uitsplitsing van de verschillende onderdelen die betrekking hebben op het resultaat.

	2026	2027	2028	2029
Vrije bestedingsruimte voor wijziging	26.772.084	17.276.301	9.524.553	26.906.496
04. Actualisatie kapitaallasten 2026	-1.260.135	0	0	0
05. Aframing huuropbrengsten Health Hub Roden	-224.328	-224.328	-224.328	-224.328
08. Rentebaten	2.950.000	0	0	0
09. Aframen vrije bestedingsruimte 2026	-17.202.553	0	0	0
10. Brug Noordma	0	16.213	16.213	16.213
11. Digitalisering – van programma naar structurele borging	-517.000	0	0	0
12. OV-knooppunt Borger	3.993	3.993	3.993	3.993
16. Effecten meicirculaire 2026	1.050.925	2.070.302	3.694.973	3.755.402
Totaal mutaties vrije bestedingsruimte	-15.199.098	1.866.180	3.490.851	3.551.280
Vrije bestedingsruimte na wijziging	11.572.986	19.142.481	13.015.404	30.457.776

Ontwikkeling van de vrije bestedingsruimte

In de 5e wijziging van de Begroting 2026 wordt de vrije bestedingsruimte per saldo nadelig gemuteerd met € 15.199.098,-- in 2026 en positief met € 1.866.180,-- in 2027, € 3.490.851,-- in 2028 en € 3.551.280,-- in 2029 met als resultaat dat de vrije ruimte in 2026 zal eindigen met een positieve stand van € 11.572.986,--. Op dit moment is de verwachte stand van de vrije bestedingsruimte ultimo 2027 € 19.142.481,--, ultimo 2028 € 13.015.404,-- en ultimo 2029 € 30.457.776,--.

De mutaties van de vrije bestedingsruimte worden voor een groot deel verklaard door de volgende ontwikkelingen:

- een nadeel van € 1.260.135,-- in 2026 als gevolg van een actualisatie van onze kapitaallasten,
- een structurele verlaging van de huuropbrengsten van Health Hub Roden van € 224.328,-- per jaar,
- een voordeel van € 2.950.000,-- in 2026 door hogere rentebaten over de tegoeden die wij in 's Rijks schatkist aanhouden en verstrekte kortlopende kasgeldleningen,
- een toevoeging van € 17.202.553,-- aan de Reserve voor algemene doeleinden in 2026 (nadeel) om de omvang van de reserve te brengen binnen een bandbreedte van € 65 miljoen tot € 100 miljoen ten behoeve van het volgende college. Uitgaande van de huidige stand van de reserve wordt door deze toevoeging de ondergrens van de bandbreedte bereikt,
- een meevaller als gevolg van POP-subsidie voor het investeringsproject Brug Noordma, waardoor de geraamde afschrijvingslasten kunnen worden verlaagd met € 16.213,-- per jaar vanaf 2027,
- een verhoging van het budget voor de afronding van het programma Digitalisering 2024–2027 met het bedrag van € 517.000,-- (nadeel),
- een meevaller van € 3.933,-- per jaar als gevolg van de overdracht van één bushalte van het OV-knooppunt Borger aan de gemeente. De afschrijvingskosten worden met dit bedrag verlaagd,
- meerjarig voordeel als gevolg van de Meicirculaire provinciefonds 2026.

Mutaties in baten en lasten die worden vereffend met reserves

De volgende tabellen geven de wijzigingen weer die worden vereffend met reserves. Deze mutaties hebben dus geen invloed op het resultaat (de vrije bestedingsruimte).

Overhevelingen (via Saldireserve)

Overhevelingen	2026	2027	2028	2029
02. Buslijn Emmen-Meppen	300.000	0	-300.000	0
07. Middelen recreatieve projecten Middenloop Vledder Aa	500.000	-500.000	0	0
13. Deel budget Grote investeringen musea	2.800.000	-2.800.000	0	0
Totaal overhevelingen	3.600.000	-3.300.000	-300.000	0

Overige reservemutaties

Onttrekking aan de reserve	2026	2027	2028	2029
Bijdrage van Reserve Algemene doeleinden				
11. Digitalisering – van programma naar structurele borging	-369.000	0	0	0
Bijdrage van Reserve Europese Programma's Landelijk Gebied				
01. Leader West- en Oost-Drenthe	-2.830.604	0	0	0
Bijdrage van Reserve Mobiliteit				
06. Kwaliteitsimpuls recreatief fietsnetwerk Drenthe 2.0	-362.500	0	0	0
Bijdrage van Reserve Natuurbeleid				
15. Subsidie Faunabeheereenheid	-122.425	0	0	0
Bijdrage van Reserve Verstrekte subsidies				
03. Lastneming subsidies projecten Regiostedenfonds 2.0	0	-1.002.599	-480.686	-259.542
Totaal Onttrekking aan de reserve	-3.684.529	-1.002.599	-480.686	-259.542

Storting in de reserve	2026	2027	2028	2029
Bijdrage aan Reserve Algemene doeleinden				
09. Aframen vrije bestedingsruimte 2026	17.202.553	0	0	0
11. Digitalisering – van programma naar structurele borging	0	369.000	0	0
Bijdrage aan Reserve Europese Programma's Landelijk Gebied				
01. Leader West- en Oost-Drenthe	0	1.231.964	0	0
Bijdrage aan Reserve Natuurbeleid				
16. Effecten meicirculaire 2026	3.769.796	3.769.796	3.769.796	0
Bijdrage aan Reserve Verstrekte subsidies				
03. Lastneming subsidies projecten Regiostedenfonds 2.0	1.742.827	0	0	0
Totaal Storting in de reserve	22.715.176	5.370.760	3.769.796	0

Ontwikkeling liquiditeit

De liquiditeitspositie van de provincie is onveranderd voldoende voor het nakomen van alle verplichtingen op korte termijn. In de Begroting 2027 zal een volledig beeld van de verwachte liquiditeitspositie en financieringsbehoefte voor de komende jaren worden opgenomen.

Grondbeleid

De rapportage over de benutting en eventuele aanpassing van de hoogte van het investeringskrediet grondbezit Landelijk Gebied en voortgang van de opgave maken onderdeel uit van de reguliere planning en controlcyclus. In deze rapportage wordt inzicht gegeven over de voortgang van de opgave en de stand van zaken van het krediet en in mogelijke verhogingen of wijzigingen daarvan, mede in relatie tot de te verwachten aan en verkopen van gronden.

Het investeringskrediet is met name bedoeld om de bestaande ontwikkelopgave uit het Natuurpact, belegd in het Programma Natuurlijk Platteland (PNP), te kunnen realiseren. Op dit moment resteert binnen deze opgave een verwervings- en/of functiewijzigingsopgave binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) van circa 1.857 hectare. Uit gesprekken met grondeigenaren blijkt dat voor de realisatie van het NNN veelal behoefte bestaat aan passende ruilgrond. In dat kader kan een eigenaar voor de totale kavel – zowel het deel binnen als buiten het NNN – elders met landbouwgrond worden gecompenseerd. Het kunnen aankopen van dergelijke ruilgrond door de provincie is daarmee een randvoorwaarde om te komen tot vrijwillige ruilingen of kavelruil. Deze gronden worden binnen het investeringskrediet op de balans geactiveerd tegen de werkelijke aankoopwaarde, met een maximum van € 210 miljoen.

Op basis van de huidige stand van zaken heeft de provincie zich inmiddels verplicht voor een bedrag van € 184 miljoen binnen het investeringskrediet grondbezit Landelijk Gebied. De planning van aan en verkopen van ruilgrond vindt volledig plaats op vrijwillige basis en blijft afhankelijk van de kansen die zich op de markt voordoen. De prognose op basis van de lopende gesprekken is dat tot het einde van het jaar naar verwachting tussen de € 10 en € 15 miljoen aan grondaankopen gerealiseerd kan worden. De insteek is dat het investeringskrediet ook in 2026 binnen het vastgestelde plafond van € 210 miljoen blijft. Dit betekent dat op enig moment eerst gronden verkocht moeten worden om nieuwe aankopen mogelijk te maken. Dit sluit aan bij de verwachting, aangezien diverse kavelruilprocessen zijn gestart die zullen leiden tot de verkoop van provinciaal grondbezit.

Relatie met TLGD

Het investeringskrediet grondbezit Landelijk Gebied is vastgesteld voor de brede opgave in het landelijk gebied. De vaststelling en verdere uitwerking van het programma Toekomst Landelijk Gebied Drenthe (TLGD) kan invloed hebben op zowel de toekomstige grondopgave, als op het tempo en de aard van aan en verkopen. Dit kan ertoe leiden dat het investeringskrediet en de bijbehorende grondstrategie in de toekomst aangepast moeten worden. Eventuele consequenties hiervan zullen, conform de reguliere planning en controlcyclus, separaat aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

